

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

του νομοσχεδίου για την

«ΔΟΜΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ, ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ»

A. Γενική παρουσίαση του νομοσχεδίου-Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η μεγάλη ελπίδα του έθνους και θεμέλιο ιστορικών επιτεύξεων του ελληνικού λαού είναι η παιδεία. Η δομή, η οργάνωση σπουδών και ο διεθνής ρόλος των Α.Ε.Ι. αποτελούν τις βασικές, θεσμικές συνιστώσες για την ποιότητα και πρόοδο στην εκπαιδευτική και αναπτυξιακή φυσιογνωμία της χώρας.

Το θεσμικό πλαίσιο

Το πρότυπο για την ανώτατη εκπαίδευση που θεσμοθέτησε ο νόμος 1268/1982 ανταποκρινόταν στις ανάγκες μίας συγκεκριμένης περιόδου της Ιστορίας της Χώρας, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, και συνέβαλε στην ανάπτυξή της. Αυτό το πρότυπο έχει πλέον εξαντλήσει τη δυναμική του και χρειάζεται ριζική μεταρρύθμιση. Μεταρρύθμιση, που λαμβάνει υπόψη και χτίζει πάνω σε ουσιαστικές αλλαγές και παρεμβάσεις που επιχειρήθηκαν ή υλοποιήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια.

Το παρόν νομοσχέδιο, εξειδικεύει και υλοποιεί βασικές συνταγματικές επιταγές για την οργάνωση των Α.Ε.Ι., με κυριότερη την πλήρη αυτοδιοίκησή τους, τόσο ως προς την ουσία της συνταγματικά προβλεπόμενης αποστολής τους όσο και ως προς τη διαδικασία ανάδειξης ισχυρών, αποτελεσματικών και υπεύθυνων δομών διοίκησης.

Έτσι, ενσωματώνοντας και τα θετικά σημεία προηγούμενων νόμων, επιχειρεί να απαλλάξει τα Α.Ε.Ι. από υπάρχουσες παθογένειες και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις μίας νέας εποχής για την Επιστήμη, την Ανάπτυξη, την προοπτική των νέων ανθρώπων και επομένως για ολόκληρη τη χώρα.

Η συγκρότηση ισχυρών αυτοδιοικούμενων ιδρυμάτων, με νέα αντίληψη είναι μία μεγάλη ευκαιρία για την ανώτατη εκπαίδευση στη χώρα μας. Όπως έδειξε

η εκτενής μελέτη και αξιολόγηση των αντίστοιχων εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων που έχουν εφαρμοσθεί στις χώρες της Ευρώπης, αλλά και στις Ηνωμένες Πολιτείες και στις αναδυόμενες χώρες της Ασίας, οι θεσμοί που εισάγονται ενισχύουν τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και επιταχύνουν τις αναπτυξιακές επιδόσεις, συμβάλλοντας αποφασιστικά στη δημιουργία της κοινωνίας της γνώσης.

Η δύναμη της γνώσης

Με βάση το πολιτικό πρόταγμα των αξιών και της γνώσης για την Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα, για την Ελλάδα της εξωστρέφειας, της καινοτομίας, των ευκαιριών, της ποιότητας και της αριστείας, είναι επιτακτική ανάγκη να διαμορφωθούν και οι κατάλληλες θεσμικές υποδοχές για το ριζικό μετασχηματισμό του τρόπου παραγωγής και διάχυσης της γνώσης, για την υιοθέτηση διεθνών καταξιωμένων προτύπων ακαδημαϊκής λειτουργίας και για την ευρύτατη δυνατή αξιοποίηση της προστιθέμενης αξίας της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα.

Το εθνικό διακύβευμα είναι σαφές. *Διαμορφώνουμε* τους όρους και τις προϋποθέσεις για να εξασφαλίσουμε μία πρωτοπόρα θέση ανάμεσα στις κοινωνίες και οικονομίες εντάσεως γνώσης.

Η αναγκαία μεταρρύθμιση

Στην κατεύθυνση αυτή οι βασικές πολιτικές επιλογές που καθόρισαν τη σύνταξη του νομοσχεδίου είναι:

- Η απελευθέρωση των δημιουργικών δυνάμεων του Ελληνικού Δημόσιου Πανεπιστημίου και Τ.Ε.Ι. από αναποτελεσματικές διαδικασίες και κάθε είδους στεγανά ή πελατειακές συμπεριφορές, ώστε με εξασφαλισμένη τη δημόσια χρηματοδότηση, με αξιολόγηση και έλεγχο, να προσφέρει την υψηλού επιπέδου δωρεάν δημόσια παιδεία, που μπορεί και οφείλει, στον Έλληνα φοιτητή και φοιτήτρια και στην Ελληνική κοινωνία.
- Η σύνδεση της έρευνας με την ανάγκη επένδυσή της στα δημόσια και κοινωνικά αγαθά, αλλά και στην παραγωγή.

- Η ουσιαστική διεύρυνση του αυτοδιοικήτου του κάθε Α.Ε.Ι., με εκχώρηση σημαντικών αρμοδιοτήτων της κεντρικής εξουσίας στα όργανα του Ιδρύματος και εξασφάλιση πλαισίου ανάδειξης κάθε υγιούς πρωτοβουλίας.
- Η διασφάλιση των βασικών δημοκρατικών αρχών και λειτουργιών, με θεσμικά αντίβαρα στο κάθε Ίδρυμα, που εξασφαλίζουν την αποτελεσματική διοίκηση, το συντονισμό και αναβάθμιση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου, τη διαφάνεια, αξιοκρατία και λογοδοσία σε όλα τα επίπεδα, και την εν γένει ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία των Α.Ε.Ι .
- Η σύνδεση με την κοινωνία και την οικονομία και η ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας των Ελληνικών Α.Ε.Ι.
- Η έμπρακτη στήριξη, με γενικά και ειδικά μέτρα του φοιτητή και της φοιτήτριας, να αποκτήσουν τα εφόδια γνώσης και τις ικανότητες που είναι απαραίτητες για ένα σχέδιο ζωής επιτυχίας και καταξίωσης.

Αυτές οι επιλογές αντικατοπτρίζονται στα βασικά χαρακτηριστικά του νομοσχεδίου, το οποίο:

- Διαθέτει εσωτερική συνοχή, συστημική ενότητα και ορθολογική διάρθρωση. Οι ρυθμίσεις που εισάγονται είναι αλληλένδετες και οι οργανικές μονάδες αλληλοσυμπληρώνονται και εξυπηρετούν η μία την άλλη.
- Καθιερώνει τη λογοδοσία και τη διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα, την αξιολόγηση κάθε Ιδρύματος από την ακαδημαϊκή κοινότητα και τη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα, εγκαθιδρύοντας ταυτόχρονα δεσμούς συνεργασίας με την κοινωνία.
- Εγκαθιστά μια ισόρροπη σχέση ανάμεσα στους ανθρωπιστικούς και πολιτισμικούς σκοπούς της εκπαίδευσης και τις επιταγές της ανάπτυξης.
- Εισάγει διεθνώς δοκιμασμένους θεσμούς αξιοκρατικής ανάδειξης και εξέλιξης των καθηγητών και συγχρόνως καθιστά αυτό το λειτουργήμα ελκυστικό για εκείνους που επιλέγουν να υπηρετήσουν την εκπαίδευση και την έρευνα.

- Κατοχυρώνει την ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και τη διδασκαλία, την ελεύθερη έκφραση και διακίνηση ιδεών, με σαφείς προβλέψεις για την προστασία και την ασφάλεια του προσωπικού και της περιουσίας του Α.Ε.Ι.
- Ενθαρρύνει, προάγει και επιβραβεύει την αριστεία και δίνει τη δυνατότητα σε κάθε Ίδρυμα να παρέχει τίτλους που αντιστοιχούν σε πραγματικές δεξιότητες και σύγχρονη γνώση.
- Προβλέπει διαδικασίες και μορφές σύμπραξης που συνδέουν την Ανώτατη Εκπαίδευση με τη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα και με την προηγμένη έρευνα σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Στηρίζει τη διεθνοποίηση της έρευνας και της διδασκαλίας και δίνει τη δυνατότητα στα ελληνικά Ιδρύματα να προσελκύσουν αλλοδαπούς φοιτητές και να λειτουργήσουν ως πόλοι αριστείας και ποιοτικής εκπαίδευσης. Ιδίως φιλοδοξεί να επιταχύνει τις διαδικασίες επιτυχούς και αποτελεσματικής ενσωμάτωσης των ελληνικών Α.Ε.Ι. στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας και να ενισχύσει την διασύνδεση των παρεχόμενων εκπαιδευτικών και ερευνητικών υπηρεσιών των Α.Ε.Ι. με τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα.
- Ενισχύει την ακαδημαϊκή αυτοδιοίκηση στα Ιδρύματα, τα οποία καλούνται να την οργανώσουν και να εφαρμόσουν με Οργανισμούς και Εσωτερικούς Κανονισμούς που τα ίδια επεξεργάζονται και συντάσσουν.
- Συγκροτεί τη Σχολή ως βασική ακαδημαϊκή μονάδα. Αυτή η καινοτομία αποβλέπει στη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών, στην ανάπτυξη της διεπιστημονικότητας, στην καλύτερη αξιοποίηση των διδασκόντων, αλλά συγχρόνως και στη διεύρυνση των επιλογών των φοιτητών.
- Εισάγει ένα νέο, δημοκρατικό και συλλογικό πρότυπο διοίκησης, δοκιμασμένο διεθνώς, που κατανέμει τις αρμοδιότητες διοίκησης, εποπτείας, ελέγχου, έγκρισης και στρατηγικού-αναπτυξιακού προγραμματισμού σε τρία όργανα: το Συμβούλιο, τη Σύγκλητο και τον Πρύτανη. Αυτό το πρότυπο διασφαλίζει το αυτοδιοίκητο των Ιδρυμάτων, εισάγει θεσμικά αντίβαρα στις διαπιστωμένες διοικητικές στρεβλώσεις, αποκαθιστά μια ισόρροπη σχέση

ανάμεσα σε διοικητικά και ακαδημαϊκά όργανα, και συγχρόνως συνδέει τα Ιδρύματα με τις ενεργές δυνάμεις της κοινωνίας.

Το παρόν νομοσχέδιο αφορά στην ανώτατη βαθμίδα ενός συστήματος εκπαίδευσης το οποίο θεμελιώνεται σε γενικά αποδεκτές αρχές και αξίες της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης και το οποίο υποστηρίζεται από διοικητικές, οργανωτικές και θεσμικές ρυθμίσεις που τις υπηρετούν.

B. Ειδικότερα επί των άρθρων

Με το **άρθρο 1** προβλέπεται ότι τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα. Παράλληλα, προσδιορίζεται και διασφαλίζεται ο εποπτικός ρόλος της Πολιτείας (έλεγχος νομιμότητας και λογοδοσίας για τις δαπάνες και τους στόχους τους). Εν συνεχεία, διευκρινίζεται ότι η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς με διακριτή φυσιογνωμία, σκοπό και αποστολή: πρώτον, τον πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, και δεύτερον τον τεχνολογικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) και την Ανωτάτη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.).

Με το **άρθρο 2** διατυπώνονται βασικοί ορισμοί του νόμου, προκειμένου να διευκολυνθεί ο εφαρμοστής και ο αναγνώστης του νομοσχεδίου.

Το **άρθρο 3** αναφέρεται στην ελευθερία της έρευνας, της διδασκαλίας και της διακίνησης ιδεών, η οποία κατά το Σύνταγμα είναι απόλυτη (άρθρο 16). Παράλληλα, αναφέρεται ότι υπεύθυνος για την τήρηση της συνταγματικά κατοχυρωμένης ακαδημαϊκής ελευθερίας και διδασκαλίας, καθώς και για την προστασία και ασφάλεια του προσωπικού και της περιουσίας του Α.Ε.Ι. είναι ο πρύτανης. Τέλος, διευκρινίζεται το αυτονόητο: ότι, όπως και στην υπόλοιπη ελληνική επικράτεια, έτσι και εντός των χώρων των Α.Ε.Ι., όσον αφορά τις αξιόποινες πράξεις εφαρμόζεται η κοινή νομοθεσία. Πράγματι, η περί «ασύλου» νομοθεσία ακυρώθηκε στην πράξη, καθόσον δεν εφαρμόστηκε, και

«στέγασε» παρανομίες κάθε μορφής, επέτρεψε το δημόσιο εξευτελισμό δασκάλων και εντέλει οδήγησε σε απαράδεκτη συρρίκνωση της ελευθερίας του λόγου, της έρευνας και της διδασκαλίας, εκεί όπου εξ ορισμού θα έπρεπε κατ' εξοχήν να προστατεύεται. Παράλληλα, αποτέλεσε άλλοθι και δικαιολογία για την αστυνομία και τις εισαγγελικές αρχές προκειμένου να μην παρεμβαίνουν, ακόμη και όταν διαπράττονται αυτόφωρα κακουργήματα.

Στο **άρθρο 4** υπογραμμίζεται η αποστολή των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Ειδικότερα, πλάι στους παραδοσιακούς σκοπούς τους (εκπαίδευση και έρευνα) προστίθενται νέοι, οι οποίοι αφενός μεν αρμόζουν στη φύση των Α.Ε.Ι. ως νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, αφετέρου δε προκύπτουν από τις σύγχρονες ανάγκες, το διεθνοποιημένο χαρακτήρα και τον κεντρικό τους ρόλο στην οικοδόμηση μιας ισχυρής κοινωνίας και οικονομίας που βασίζεται στη γνώση, την καινοτομία και την τεχνολογία.

Περαιτέρω, διευκρινίζεται η διακριτή αποστολή και φυσιογνωμία των ιδρυμάτων των δύο τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης. Τα πανεπιστήμια δίνουν έμφαση στην εκπαίδευση με βάση τις απαιτήσεις κάθε επιστήμης, της τεχνολογίας και των τεχνών και -όπου απαιτείται- τις απαιτήσεις των επαγγελματικών πεδίων. Τα τεχνολογικά ιδρύματα δίνουν έμφαση στην εκπαίδευση και στις εφαρμογές των επιστημών, της τεχνολογίας και των τεχνών.

Στη συνέχεια δίνεται έμφαση στις αρχές και τους κανόνες βάσει των οποίων οργανώνονται και λειτουργούν τα Α.Ε.Ι. με σκοπό την εκπλήρωση της αποστολής τους. Τέλος, υπογραμμίζεται ότι, στο πλαίσιο του Συντάγματος και του παρόντος νόμου, το κάθε ίδρυμα είναι ελεύθερο να καθορίσει με τον Οργανισμό και τον Εσωτερικό Κανονισμό του τους ειδικότερους στόχους στους οποίους θέλει να εξειδικευθεί (π.χ. την έρευνα και καινοτομία, το διεθνή προσανατολισμό κλπ.), προκειμένου να διαμορφώσει και την ιδιαίτερη ταυτότητά του.

Στο **άρθρο 5** προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης Οργανισμού από το κάθε ίδρυμα. Το παρόν νομοσχέδιο δεν είναι, ούτε φιλοδοξεί να είναι, εξαντλητικό. Σε αντίθεση με τους νόμους των τελευταίων δεκαετιών, οι οποίοι ρύθμιζαν τα

ζητήματα των Α.Ε.Ι. μέχρι και την τελευταία λεπτομέρεια και με ομοιόμορφο τρόπο για όλα τα ιδρύματα, το παρόν νομοσχέδιο επιχειρεί μια τομή: διαγράφει μόνο τις βασικές κατευθύνσεις στις οποίες οφείλουν να κινηθούν τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι.

Τούτο είναι σε απόλυτη συμφωνία με το Σύνταγμα και ειδικότερα με τη θεμελιώδη αρχή που πρέπει να διέπει την οργάνωση και λειτουργία των Α.Ε.Ι., δηλαδή την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης. Η τελευταία, κατά το άρθρο 16 παράγραφος 5 του Συντάγματος πραγματώνεται από τους «Οργανισμούς» των οικείων ιδρυμάτων που αφορούν και διέπουν τόσο τη «λειτουργία τους», όσο και την «κατάσταση του προσωπικού τους». Υπό την έννοια αυτή, το παρόν νομοσχέδιο είναι λιτό και αναγνωρίζει στα ιδρύματα μια ευρύτερη «κανονιστική αυτονομία» ως προς την υιοθέτηση των οργανισμών τους.

Δίνεται, ως εκ τούτου, η δυνατότητα σε κάθε ίδρυμα να επιλέξει τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης που ταιριάζει περισσότερο στις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας του, τα χαρακτηριστικά του καθώς και τις επιδιώξεις του. Η δυνατότητα που παρέχεται σε κάθε ίδρυμα να συν-διαμορφώσει τους κανόνες οργάνωσης και λειτουργίας του όχι μόνο ενισχύει τη συνταγματική αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησής του, αλλά επιπλέον επιτρέπει ευκολότερα σε αυτό να διαφοροποιείται, να αλλάζει και να προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες ανάγκες του και τις εξωτερικές μεταβολές, χωρίς να απαιτείται προς τούτο αλλαγή ολόκληρου του θεσμικού πλαισίου. Έτσι, είναι προφανές, για παράδειγμα, ότι είναι διαφορετικές οι ανάγκες και τα πραγματικά δεδομένα για το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το οποίο λειτουργεί από το 1837, και διαφορετικές για ένα νησιωτικό και νεοσυσταθέν Α.Ε.Ι. Επιπλέον, η δυνατότητα διαφοροποίησης που παρέχουν οι Οργανισμοί κάθε ιδρύματος επιτρέπει τη διαμόρφωση ιδιαίτερης ταυτότητας και την ανάπτυξη και διατήρηση της ιδιαίτερης παράδοσης του κάθε ιδρύματος.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νομοσχεδίου, ο Οργανισμός του κάθε Α.Ε.Ι. εκδίδεται με προεδρικό διάταγμα, με πρόταση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, και καθορίζει τα θέματα της οργανωτικής δομής και λειτουργίας κάθε ιδρύματος, της διαδικασίας ελέγχου

της τήρησης των κανόνων δικαίου, καθώς και των κυρώσεων σε περίπτωση πλημμελούς εφαρμογής ή παραβίασής τους.

Ο Οργανισμός του ιδρύματος εισάγεται με το παρόν νομοσχέδιο για να ενισχύσει τον αυτοδιοίκητο χαρακτήρα των ιδρυμάτων και την αυτοτέλειά τους, ώστε να μπορούν να οργανώσουν τις σχολές τους και να καθορίσουν τα γνωστικά τους αντικείμενα, με σεβασμό προς τις ιδιαιτερότητες του κάθε ιδρύματος. Με τον Οργανισμό το κάθε ίδρυμα αποφασίζει για τον τρόπο διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης των πόρων του και της περιουσίας του, καθώς και για τον τρόπο ασφάλειας και προστασίας τόσο του προσωπικού του ιδρύματος όσο και της περιουσίας του. Και τούτο στο πλαίσιο του Συντάγματος και του παρόντος νομοσχεδίου.

Ειδικότερα, με τον Οργανισμό του ιδρύματος καθορίζονται η οργάνωση της ακαδημαϊκής, διοικητικής και οικονομικής λειτουργίας του ιδρύματος, οι κανόνες λειτουργίας του Συμβουλίου του, της Συγκλήτου, της κοσμητείας, των γενικών συνελεύσεων των σχολών του και των συνελεύσεων των προγραμμάτων σπουδών, καθώς και των λοιπών συλλογικών οργάνων και επιτροπών του ιδρύματος. Επίσης, καθορίζονται τα ειδικά προσόντα επιλογής και εξέλιξης, καθώς και η διαδικασία προκήρυξης θέσεων, επιλογής και διορισμού, του προσωπικού του ιδρύματος και τα καθήκοντα, δικαιώματα και υποχρεώσεις, των καθηγητών, του λοιπού προσωπικού καθώς και των φοιτητών, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών, του ιδρύματος. Στον Οργανισμό του ιδρύματος καθορίζονται τα όργανα ελέγχου για την τήρηση των κανόνων δικαίου στην κοινότητα του ιδρύματος, οι αρμοδιότητές τους και η διαδικασία ελέγχου και επιβολής ποινών στα μέλη της, πλην των καθηγητών, για τους οποίους το πειθαρχικό θα είναι ενιαίο σε όλα τα ιδρύματα.

Με τον Οργανισμό του ιδρύματος καθορίζονται, επίσης, οι βασικές αρχές λειτουργίας των προγραμμάτων προπτυχιακών, γενικών και ενιαίων για το πρώτο έτος και ειδικών και επιμέρους για τα υπόλοιπα έτη, και μεταπτυχιακών σπουδών. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα στα ιδρύματα, ανάλογα με την οργάνωσή τους σε σχολές, να οργανώσουν ενιαία προγράμματα σπουδών για το πρώτο έτος, ώστε να διευρύνουν τα περιθώρια των εκπαιδευτικών επιλογών των φοιτητών, καθώς επίσης και να αξιοποιήσουν καλύτερα τόσο το διδακτικό προσωπικό του ιδρύματος όσο και

τον εξοπλισμό και τις υποδομές του. Με τον Οργανισμό του ιδρύματος καθορίζονται, ακόμη, οι μέθοδοι αξιολόγησης της προόδου των φοιτητών και λήψης πτυχίων και η ίδρυση υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών όπου καθηγητές ασκούν καθήκοντα Συμβούλου σπουδών. Η υπηρεσία υποστήριξης φοιτητών εισάγεται για πρώτη φορά με αυτό το νομοσχέδιο. Επίσης, καθορίζονται η ίδρυση μίας ή περισσότερων μεταπτυχιακών σχολών και για πρώτη φορά η ίδρυση σχολής διά βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Με τον Οργανισμό του ιδρύματος καθορίζονται και τα όργανα ελέγχου της τήρησης των κανόνων λειτουργίας καθώς και η διαδικασία ορισμού και ανάδειξης εκπροσώπων καθηγητών, φοιτητών και κάθε είδους προσωπικού στα συλλογικά όργανα του ιδρύματος. Αναγνωρίζοντας τις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε ιδρύματος, δίνεται η δυνατότητα με τον Οργανισμό του να καθορίζει τα ειδικότερα προσόντα και τη διαδικασία επιλογής του Γραμματέα του, τη σύσταση τεχνικού συμβουλίου και τεχνικής υπηρεσίας και τα σχετικά με τη διοίκηση, τη διάρθρωση και τη λειτουργία τους, καθώς και τη σύσταση οικονομικού συμβουλίου και νομικής υπηρεσίας για την υποβοήθηση του έργου του πρύτανη και των αναπληρωτών του.

Με τον Οργανισμό καθορίζονται επίσης η διαδικασία για την προστασία και ασφάλεια του προσωπικού και της περιουσίας του ιδρύματος καθώς και οι φορείς φύλαξής τους. Επιπλέον καθορίζονται η διαδικασία κατάρτισης, καθώς και οι προϋποθέσεις και η διαδικασία πρότασης αναθεώρησης, των συμφωνιών προγραμματικού σχεδιασμού και η διαδικασία και οι προϋποθέσεις κατάρτισης του ετήσιου απολογισμού του ιδρύματος.

Με το **άρθρο 6** ρυθμίζονται τα ζητήματα του Εσωτερικού Κανονισμού των ιδρυμάτων. Η αυτοδιοίκηση κάθε ιδρύματος, και η δυνατότητά του να συνδιαμορφώνει τους βασικούς κανόνες λειτουργίας του, ενισχύονται περαιτέρω με το άρθρο αυτό, το οποίο θέτει τις βασικές αρχές που πρέπει να περιλαμβάνει ο Εσωτερικός Κανονισμός κάθε ιδρύματος. Ο τελευταίος καταρτίζεται με απόφαση του Συμβουλίου του κάθε ιδρύματος, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του πρύτανη και σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και καθορίζει διαδικασίες εσωτερικής λειτουργίας του ιδρύματος. Όπως και ο Οργανισμός του

ιδρύματος και ο Εσωτερικός Κανονισμός του αποσκοπεί στην ενίσχυση της αυτοδιοίκησης του ιδρύματος, και στην καλύτερη οργάνωση των σχολών του βάσει των γνωστικών αντικειμένων που καλύπτει, ώστε τα ιδρύματα με μεγαλύτερη ευελιξία να προσαρμόζουν τα προγράμματα σπουδών στις ανάγκες τους.

Ενδεικτικά, με τον Εσωτερικό Κανονισμό του ιδρύματος καθορίζονται οι οδηγοί προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, ο ειδικότερος τρόπος και διαδικασία εξετάσεων και άλλων μεθόδων αξιολόγησης των φοιτητών καθώς και οι προϋποθέσεις συμμετοχής των φοιτητών στις εξεταστικές περιόδους, οι ειδικότεροι τύποι πτυχίων ή τίτλοι σπουδών ανά σχολή και πρόγραμμα σπουδών, η διαδικασία ορκωμοσίας των πτυχιούχων και η οργάνωση των γενικών και των ειδικών προγραμμάτων σπουδών.

Με τον Εσωτερικό Κανονισμό του ιδρύματος καθορίζονται, επίσης, ο τρόπος διεξαγωγής των εκλογικών διαδικασιών για την ανάδειξη των συλλογικών οργάνων του ιδρύματος, τα ειδικότερα θέματα λειτουργίας όλων των υπηρεσιών του ιδρύματος, η διαδικασία ελέγχου τήρησης των κανόνων δεοντολογίας από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, οι κανόνες λειτουργίας της βιβλιοθήκης, των κλινικών, εργαστηρίων και μουσείων του ιδρύματος.

Καθορίζονται, τέλος, ο τρόπος λειτουργίας της υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών, η διαδικασία χορήγησης των κοινωνικών παροχών στους φοιτητές, οι κανόνες λειτουργίας των σχετικών υπηρεσιών του ιδρύματος, όπως οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, στέγασης, σίτισης κ.λπ., καθώς και η διαδικασία χορήγησης ανταποδοτικών υποτροφιών στους φοιτητές.

Με το **άρθρο 7** ορίζεται η εσωτερική διάρθρωση των Α.Ε.Ι., προκειμένου να ανταποκρίνονται καλύτερα στην αποστολή τους και στις νέες και μεταβαλλόμενες ανάγκες.

Η πρώτη σημαντική αλλαγή είναι η αναδιοργάνωση Σχολής-Τμήματος. Από το 1982 και έπειτα το Τμήμα αποτέλεσε τη βασική διοικητική μονάδα, η οποία οργάνωνε τις σπουδές και απένειμε πτυχίο. Όμως, ο διοικητικός κατακερματισμός οδήγησε και σε ακαδημαϊκό κατακερματισμό περιορίζοντας

την επικοινωνία μεταξύ των επιστημονικών κλάδων, ακόμα και των πλέον συγγενών μεταξύ τους. Οι εκπαιδευτικές επιλογές των φοιτητών περιορίστηκαν χωρίς δυνατότητα κινητικότητας. Τα ανωτέρω είχαν δυσμενείς συνέπειες στην εκπαίδευση και τις επαγγελματικές προοπτικές των φοιτητών. Επιπλέον, η ταύτιση διοικητικών και ακαδημαϊκών λειτουργιών στο επίπεδο του τμήματος ενίσχυσε τη διάχυση ρόλων και ευθυνών, περιόρισε τους μηχανισμούς εξωτερικής λογοδοσίας, δημιούργησε δυσκαμψίες, εμπόδισε την καλύτερη διαχείριση πόρων και υποδομών και ενθάρρυνε την επιστημονική και εκπαιδευτική περιχαράκωση.

Πλέον, αλλάζει η βασική οργανωτική και διοικητική μονάδα: η Σχολή αποτελεί τη βασική διοικητική και ακαδημαϊκή μονάδα του Ιδρύματος. Σε αυτήν υπάγονται, μεταξύ άλλων, τα εργαστήρια, οι κλινικές και τα μουσεία. Η Σχολή συντονίζει και εποπτεύει τη λειτουργία των προγραμμάτων σπουδών και αναθέτει την υλοποίησή τους σε τμήματα που αποτελούν πλέον τη βασική εκπαιδευτική μονάδα. Τα τμήματα που οργανώνει η Σχολή αποτελούνται από τις αντίστοιχες ομάδες διδασκόντων που συμμετέχουν στην εφαρμογή των προγραμμάτων σπουδών, οργανώνουν τη διδασκαλία και επιδιώκουν τη συνεχή βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης σε αυτά.

Με την αλλαγή αυτή κάθε Α.Ε.Ι. αποκτά την, χωρίς ιστορικό προηγούμενο στην Ελλάδα, ελευθερία να οργανώνει και να αναδιοργανώνει τα προγράμματα σπουδών του, σύμφωνα με τις εξελίξεις των επιστημών, της τεχνολογίας και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, χωρίς τις αναποτελεσματικές και γραφειοκρατικές διαδικασίες και αγκυλώσεις του παρελθόντος. Με την ελευθερία αυτή τα Α.Ε.Ι. έχουν πλέον τη δυνατότητα να ανανεώνουν με πιο ευέλικτο τρόπο την εκπαίδευση που προσφέρουν και να ανταποκρίνονται πιο αποτελεσματικά στις εξωτερικές και διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας σε γνώσεις και ικανότητες.

Η δεύτερη σημαντική αναμόρφωση που επιχειρείται με το εν λόγω άρθρο είναι ότι πλέον τα μεταπτυχιακά και διδακτορικά προγράμματα σπουδών (2^{ος} και 3^{ος} κύκλος σπουδών αντίστοιχα) οργανώνονται σε επίπεδο ειδικής προς τούτο Σχολής. Πρόκειται για τη Σχολή μεταπτυχιακών σπουδών, η οποία αποτελεί τη βασική διοικητική μονάδα που συντονίζει και οργανώνει τα

προγράμματα μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών του ιδρύματος και αναθέτει την υλοποίησή τους σε ομάδες διδασκόντων. Η μέχρι σήμερα παράλληλη λειτουργία μεταπτυχιακών προγραμμάτων στο επίπεδο των τμημάτων δεν ήταν μόνο οικονομικά προβληματική. Κατά κύριο λόγο, δεν ήταν εκπαιδευτικά ορθή, αφού οδηγούσε σε περιχαράκωση διδασκόντων, φοιτητών και μαθημάτων ανά μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Εντέλει, η υπάρχουσα μέχρι σήμερα κατάσταση δεν ευνόησε τη συνεργασία και την επικοινωνία των μεταπτυχιακών προγραμμάτων, ούτε και την καλύτερη διαχείριση των δυνατοτήτων κάθε ιδρύματος.

Για το λόγο αυτό, προβλέπεται η δυνατότητα ίδρυση ειδικής μεταπτυχιακής σχολής σε κάθε ίδρυμα με τον Οργανισμό του, με αντικείμενο την οργάνωση και λειτουργία μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και ενισχύεται η απαραίτητη διεπιστημονική συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των διαφορετικών σχολών του ιδίου ιδρύματος και η δημιουργία καινοτόμων διεπιστημονικών προγραμμάτων. Δίνεται, επιπλέον, η δυνατότητα για καλύτερη αξιοποίηση των πόρων και των υποδομών κάθε ιδρύματος, διευκολύνεται ο συντονισμός μεταξύ των μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων των διαφορετικών σχολών κάθε ιδρύματος, καθώς και ο στρατηγικός προγραμματισμός κάθε ιδρύματος για την ανάπτυξη τους. Με την αλλαγή αυτή, ανοίγονται νέες δυνατότητες για τα ιδρύματα όχι μόνο για τη ριζική ανανέωση των μεταπτυχιακών τους προγραμμάτων αλλά και για την καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους, καθώς και των ευκαιριών που διαμορφώνονται σε διεθνές επίπεδο στην ανάπτυξη των μεταπτυχιακών σπουδών και την προσέλκυση φοιτητών και νέων επιστημόνων από άλλες χώρες.

Αντίστοιχα, προβλέπεται η δυνατότητα ίδρυσης διακριτής σχολής για την οργάνωση των προγραμμάτων διά βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στόχος της σχολής αυτής είναι ο καλύτερος συντονισμός των ειδικών αυτών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η παροχή μόρφωσης ανωτάτου επιπέδου σε όλες τις ηλικίες και με σύγχρονα μέσα που δίνουν πρόσβαση και σε κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών. Με τον τρόπο αυτό διαμορφώνονται οι οργανωτικές και διοικητικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και την διάχυση της γνώσης και την καλλιέργεια της διά βίου

μάθησης, ώστε τα Α.Ε.Ι. να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στην εξωτερική ζήτηση, όπως αυτή διαμορφώνεται. Διασφαλίζεται, έτσι ότι η γνώση γίνεται πηγή δύναμης για ένα όλο και πιο αναβαθμισμένο ανθρώπινο δυναμικό, όχι μόνο για τους νέους αλλά για όλες τις ηλικίες. Η ίδρυσή των σχολών αυτών στο πλαίσιο των οργανωτικών δομών των ήδη υφιστάμενων ιδρυμάτων αναμένεται ότι θα επιταχύνει την έναρξη της λειτουργίας τους. Εξάλλου η παρέμβαση αυτή έρχεται να συναντήσει και να ενισχύσει ουσιαστικά την προώθηση της πολιτικής δια βίου μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, σε συνέχεια του νέου θεσμικού πλαισίου που πριν λίγους μόλις μήνες τέθηκε για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω στόχων.

Τέλος, ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια ίδρυσης, κατάργησης, αλλαγής έδρας, μετονομασίας, κατάτμησης και συγχώνευσης σχολών ενός Α.Ε.Ι. Προκειμένου να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε από τις ως άνω αλλαγές, απαιτείται προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων μετά από γνώμη του οικείου Συμβουλίου, της Συγκλήτου και της Α.Δ.Ι.Π.

Τέλος, ρυθμίζεται και η περίπτωση συγχώνευσης, κατάτμησης, μετονομασίας, αλλαγής έδρας και κατάργησης Α.Ε.Ι., αλλά και ίδρυσης, για πρώτη φορά, παραρτήματος Α.Ε.Ι. στην αλλοδαπή.

Με το **άρθρο 8** προβλέπονται τα όργανα του ιδρύματος. Το υφιστάμενο σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης είναι αγκιστρωμένο σε παρωχημένες δομές που υπονομεύουν τους στόχους που οφείλει να υπηρετεί. Ειδικότερα, ο τρόπος εκλογής των οργάνων διοίκησης δημιουργεί εξαρτήσεις και αδράνειες που περιορίζουν την αποτελεσματικότητα της διοίκησης των ιδρυμάτων και την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται με ποιότητα στις αυξανόμενες ανάγκες και τις προσδοκίες της κοινωνίας και της οικονομίας.

Στο υφιστάμενο πλαίσιο φαινόμενα κομματισμού και ευνοιοκρατίας δεν αποτρέπονται, ενώ οι διαφορές και συγκρούσεις μεταξύ των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας ευνοούνται. Το σημερινό πρότυπο διοίκησης των Α.Ε.Ι. ευνοεί την εκπαιδευτική και ερευνητική εσωστρέφεια και περιορίζει τις υπαρκτές δυνατότητες των ιδρυμάτων να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις

διαφοροποιημένες τους ανάγκες. Σκόπιμη είναι, ως εκ τούτου, η αλλαγή του τρόπου ανάδειξης της διοίκησης των ιδρυμάτων, η ανασύνθεση των συλλογικών οργάνων καθώς και η ενίσχυση της εξωστρέφειας με τη συμμετοχή σε αυτά διακεκριμένων προσώπων που μπορούν να συνδράμουν στην καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των Α.Ε.Ι.

Έτσι, με το παρόν νομοσχέδιο επιχειρείται μια συνολική αναδιοργάνωση του τρόπου διοίκησης και λειτουργίας της ανώτατης εκπαίδευσης, πάντοτε με γνώμονα τη συνταγματική αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με την οποία τα Α.Ε.Ι. πρέπει να μπορούν να αποφασίζουν με δικά τους όργανα για τις δικές τους υποθέσεις. Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζεται ότι ο νομοθέτης δε δεσμεύεται από τις σχετικές απόψεις των ενδιαφερόμενων ιδρυμάτων, ούτε οφείλει να ακολουθεί ορισμένο οργανωτικό και λειτουργικό πρότυπο (ΣΤΕ 32/1990). Αρκεί, πάντως, να διασφαλίσει τόσο την πλήρη αυτοδιοίκηση όσο και την ελεύθερη έρευνα και διδασκαλία στα ιδρύματα. Εξάλλου, η οργάνωση των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι θέμα κοινού και όχι συντακτικού νομοθέτη. Αρκεί ο νόμος να σέβεται τις συνταγματικές αρχές της δωρεάν παιδείας, της ακαδημαϊκής ελευθερίας και το δημόσιο χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης. Εν συντομία, η αυτοδιοίκηση δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά το μέσο για την εξυπηρέτηση της συνταγματικής αποστολής των Α.Ε.Ι.

Η παρούσα ρύθμιση αποβλέπει στη βελτίωση του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Α.Ε.Ι. και στην προσαρμογή του στις εξελισσόμενες κοινωνικές, οικονομικές και επιστημονικές συνθήκες και απαιτήσεις και, με τον τρόπο αυτό, στη δημιουργία των αναγκαίων όρων για την ανάπτυξη της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας, στο πλαίσιο του σύγχρονου διεθνούς ακαδημαϊκού περιβάλλοντος, που αποτελεί θεμελιώδη συνταγματικό σκοπό, για την εξυπηρέτηση του οποίου κατοχυρώνεται, ως θεσμική εγγύηση, η πλήρης αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι.

Για την ενίσχυση της αυτοδιοίκησης, της αποτελεσματικότητας, της εξωστρέφειας και της αριστείας των Α.Ε.Ι., σύμφωνα και με τη διεθνή τάση και εμπειρία, προτείνεται η θεσμοθέτηση σε κάθε Α.Ε.Ι. ενός οργάνου: του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο προβλέπεται να είναι 15μελές (ή 11μελές στα μικρότερα Α.Ε.Ι.) και η πλειοψηφία του αποτελείται από εσωτερικά μέλη (7 ή 5 καθηγητές πρώτης βαθμίδας και ένας φοιτητής). Τα μέλη αυτά επιλέγονται από το σύνολο των καθηγητών όλων των βαθμίδων και από το σύνολο των

φοιτητών, αντίστοιχα. Για την εκλογική διαδικασία ανάδειξης των καθηγητών-μελών του Συμβουλίου εισάγεται για πρώτη φορά η εφαρμογή του συστήματος της ταξινομικής ψήφου, ώστε να διασφαλιστεί η ισόρροπη εκπροσώπηση της κοινότητας του ιδρύματος στο Συμβούλιο, χωρίς αποκλεισμούς ή κυριαρχία επιμέρους αντιλήψεων.

Εν συνεχεία, τα 8 ή 6 εσωτερικά μέλη επιλέγουν τα 7 ή 5 εξωτερικά μέλη. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων, η οποία επιβάλλει να επιλέγονται από τα μέλη του ιδρύματος τα πρόσωπα που ορίζονται στα όργανα διοίκησης των ιδρυμάτων. Άλλωστε, το Σύνταγμα δεν αποκλείει τη συμμετοχή εξωτερικών μελών στη σύνθεση των οργάνων των Α.Ε.Ι. Αρκεί αυτά, όπως εν προκειμένω, να επιλέγονται είτε από εκλεγμένα μέλη που ανήκουν στο Α.Ε.Ι. είτε από άλλα αιρετά όργανα του Α.Ε.Ι.

Βασικές προϋποθέσεις για να εκλεγεί ένα πρόσωπο ως εξωτερικό μέλος είναι η ευρεία αναγνώρισή του στην επιστήμη, τα γράμματα, την τέχνη, η κοινωνική δραστηριότητά του ή η σημαντική προσφορά του στο κοινωνικό σύνολο από θέση ευθύνης. Υποψήφια εξωτερικά μέλη κωλύονται να εκλεγούν αν είχαν οποιαδήποτε οικονομική σχέση με το ίδρυμα την τελευταία πενταετία, καθώς και αν είναι εν ενεργεία καθηγητές του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. ή συνταξιούχοι καθηγητές του ίδιου Α.Ε.Ι.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι για την επιλογή των εξωτερικών μελών του Συμβουλίου απαιτείται η αυξημένη πλειοψηφία μεταξύ των εσωτερικών μελών. Τούτο προβλέπεται προκειμένου να διασφαλισθεί ότι κάθε φορά θα επιλέγονται πρόσωπα ευρύτερης αποδοχής και αναγνώρισης, η επιλογή των οποίων απαιτεί σοβαρή διερεύνηση, διαβούλευση και συναίνεση με στόχο τη συμμετοχή εξαιρετικών προσωπικοτήτων στη ζωή του ιδρύματος. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η ψηφοφορία θα πρέπει να είναι ακραία επιλογή ώστε να μη δημιουργούνται αντικίνητρα σε προσωπικότητες υψηλού κύρους και με διάθεση προσφοράς.

Οι κύριες αρμοδιότητες του Συμβουλίου είναι ελεγκτικές και εγκριτικές συγκεκριμένων πράξεων της διοίκησης του ιδρύματος. Το Συμβούλιο καθορίζει τις βασικές κατευθύνσεις του ιδρύματος, το στρατηγικό πλαίσιο ανάπτυξης και διαμόρφωσης της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του. Εγκρίνει τον προϋπολογισμό και τον απολογισμό του. Επίσης, ύστερα από διεθνή

πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, εκλέγει τον πρύτανη, καθώς και τους κοσμήτορες των σχολών. Με τις αρμοδιότητες αυτές, το Συμβούλιο αποτελεί ένα αποτελεσματικό όργανο εποπτείας και λογοδοσίας σε αυτό των λοιπών οργάνων κάθε ιδρύματος.

Ως πρύτανης εκλέγεται καθηγητής αναγνωρισμένου κύρους της ημεδαπής ή της αλλοδαπής με ικανή διοικητική εμπειρία, κατόπιν διεθνούς πρόσκλησης. Λόγω των αρμοδιοτήτων του που συνάπτονται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας, ο πρύτανης έχει την ελληνική ιθαγένεια. Ο πρύτανης εκλέγεται με φανερή ψηφοφορία και με αυξημένη πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου, για θητεία τεσσάρων ετών. Η αυξημένη πλειοψηφία διασφαλίζει ότι κάθε φορά επιλέγονται πρόσωπα ευρύτερης αποδοχής στην κοινότητα του Α.Ε.Ι., με ισχυρή νομιμοποίηση και περιορισμένες εξαρτήσεις στην άσκηση των καθηκόντων τους ως ακαδημαϊκών ηγετών των ιδρυμάτων. Ταυτόχρονα διασφαλίζεται ότι η διοίκηση κάθε ιδρύματος λογοδοτεί στο Συμβούλιο και έτσι δημιουργείται το απαραίτητο θεσμικό αντίβαρο για την εμπέδωση της αναγκαίας εμπιστοσύνης με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων και την εκχώρηση σε αυτά αρμοδιοτήτων που μέχρι σήμερα ανήκουν στον Υπουργό Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ο πρύτανης είναι ο ακαδημαϊκός ηγέτης του ιδρύματος και έχει την ευθύνη της διοίκησής του. Καταρτίζει τον Οργανισμό, τον Εσωτερικό Κανονισμό, τον ετήσιο τακτικό οικονομικό προϋπολογισμό και τον τελικό οικονομικό απολογισμό του ιδρύματος, καθώς και τον αντίστοιχο του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, τους οποίους υποβάλλει προς έγκριση στο Συμβούλιο. Προκηρύσσει τις θέσεις καθηγητών, εκδίδει τις πράξεις διορισμού του προσωπικού του ιδρύματος, συγκαλεί οποιοδήποτε συλλογικό όργανο (πλην του Συμβουλίου του ιδρύματος), όταν αυτό παραλείπει παρανόμως να λάβει αποφάσεις και κατανέμει τις πιστώσεις στις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και λοιπές δραστηριότητες του ιδρύματος κατά τον αντίστοιχο προγραμματικό σχεδιασμό του.

Αντίστοιχα, η Σύγκλητος αποτελεί, πλέον, το ακαδημαϊκό όργανο, που, κατά κύριο λόγο, γνωμοδοτεί και υποστηρίζει τον πρύτανη και το Συμβούλιο του

ιδρύματος. Η νέα Σύγκλητος αποτελείται από μικρότερο αριθμό μελών από τη σημερινή, ώστε να μπορεί με μεγαλύτερη ευελιξία και αποτελεσματικότητα να επικουρεί τον πρύτανη και το Συμβούλιο όχι μόνο στην καθημερινή διαχείριση των θεμάτων, αλλά στη μακροπρόθεσμη χάραξη της στρατηγικής του ιδρύματος. Έχει, επίσης, το δικαίωμα, αποφασίζοντας με πλειοψηφία των τριών τετάρτων του συνόλου των μελών της, να αποκλείσει έως δύο υποψηφιότητες από το σύνολο των υποψηφιοτήτων για τη θέση του πρύτανη, λειτουργώντας ως ανάχωμα σε τυχόν υποψηφιότητες που τελούν σε δυσαρμονία με την ακαδημαϊκή κοινότητα.

Με τη ρύθμιση του **άρθρου 9** προβλέπεται ότι όργανα της σχολής είναι η γενική συνέλευση, η κοσμητεία και ο κοσμήτορας. Όπως, συμβαίνει και με τα όργανα του ιδρύματος, βασικό μέλημα και στην περίπτωση της σχολής είναι η διάκριση διοικητικών και ακαδημαϊκών αρμοδιοτήτων και ο περιορισμός των εξαρτήσεων της διοίκησης της σχολής από αυτούς που καλείται να διοικήσει. Με τον τρόπο αυτό, επιδιώκεται η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και της διοικητικής υποστήριξης των ακαδημαϊκών λειτουργιών των οικείων προγραμμάτων σπουδών. Εντέλει, με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η μεγαλύτερη δυνατή διασφάλιση της συνταγματικής αποστολής των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Η γενική συνέλευση απαρτίζεται από καθηγητές της σχολής όλων των βαθμίδων και έχει, κατά κύριο λόγο, γνωμοδοτικές αρμοδιότητες. Ο αριθμός των καθηγητών και η δυνατότητα εκ περιτροπής συμμετοχής τους καθορίζονται στον Οργανισμό του κάθε Ιδρύματος.

Ο κοσμήτορας της σχολής εκλέγεται από το Συμβούλιο του ιδρύματος, κατά τρόπο ανάλογο με αυτόν του πρύτανη, και με αυξημένη πλειοψηφία ώστε να είναι αναγνωρισμένου κύρους και ευρύτερης αποδοχής καθηγητής της σχολής με διοικητική εμπειρία. Παράλληλα, η γενική συνέλευση της σχολής μπορεί να απορρίψει υποψηφιότητα για την εκλογή συγκεκριμένου κοσμήτορα. Με τον τρόπο αυτό, ο Κοσμήτορας θα είναι ένας καθηγητής ευρύτατης αποδοχής χωρίς «εκλογικές εξαρτήσεις». Ο κοσμήτορας επιβλέπει την εφαρμογή του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού της σχολής και την εφαρμογή των προγραμμάτων σπουδών της σχολής.

Η κοσμητεία της σχολής απαρτίζεται από τον κοσμήτορα, τους διευθυντές των τμημάτων και έναν (1) εκπρόσωπο των φοιτητών της σχολής. Σε αντίθεση με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, όπου η κοσμητεία της σχολής είναι αποδυναμωμένη, με την προτεινόμενη ρύθμιση αποκτά σημαντικές αρμοδιότητες και αναλαμβάνει τη γενική εποπτεία της λειτουργίας της σχολής και των τμημάτων της. Ενδεικτικά, η κοσμητεία καθορίζει τη γενική εκπαιδευτική και ερευνητική πολιτική της σχολής, τον προγραμματισμό και τη στρατηγική της πορείας και της ανάπτυξής της, καθώς και τον τακτικό απολογισμό των σχετικών δραστηριοτήτων της. Εισηγείται προς τον πρύτανη την προκήρυξη θέσεων καθηγητών, ύστερα από εισήγηση της συνέλευσης του προγράμματος σπουδών, και είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και τη δημοσίευση των πινάκων εσωτερικών και εξωτερικών κριτών της σχολής. Επίσης, εγκρίνει το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών και απονέμει τα πτυχία της σχολής.

Με το **άρθρο 10** προβλέπονται τα όργανα του τμήματος. Στο πλαίσιο της διάκρισης των ακαδημαϊκών από τις διοικητικές λειτουργίες σε κάθε Α.Ε.Ι, η συνέλευση του τμήματος αναλαμβάνει την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών που έχει ανατεθεί στο τμήμα. Εκτός από τη συνέλευση του τμήματος, προβλέπεται η ύπαρξη διευθυντή.

Η συνέλευση του τμήματος απαρτίζεται από καθηγητές όλων των βαθμίδων που διδάσκουν στο οικείο πρόγραμμα σπουδών. Ως εκ τούτου, αν ένας καθηγητής διδάσκει σε περισσότερα προγράμματα σπουδών, μπορεί να συμμετέχει αντιστοίχως και σε συνελεύσεις περισσότερων τμημάτων. Εναπόκειται στα ιδρύματα να καθορίσουν τον ειδικότερο αριθμό των καθηγητών και τον τρόπο συγκρότησης της συνέλευσης ανά τμήμα. Η συνέλευση, μεταξύ άλλων, εφαρμόζει το πρόγραμμα σπουδών και εισηγείται στην κοσμητεία τρόπους για τη βελτίωσή του, ορίζει τους διδάσκοντες των μαθημάτων και εισηγείται για την προκήρυξη θέσεων καθηγητών.

Η συνέλευση εκλέγει τον διευθυντή ο οποίος μεριμνά για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών και διαβιβάζει στην κοσμητεία την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων του προγράμματος και τις απόψεις της συνέλευσης.

Με το **άρθρο 11** ορίζονται τα όργανα της σχολής μεταπτυχιακών σπουδών. Όργανα της μεταπτυχιακής σχολής είναι η κοσμητεία, ο κοσμήτορας, ο διευθυντής μεταπτυχιακού ή διδακτορικού προγράμματος σπουδών και η ομάδα διδασκόντων μεταπτυχιακού προγράμματος.

Η κοσμητεία αποτελείται από τον κοσμήτορα της μεταπτυχιακής σχολής, τους διευθυντές των προγραμμάτων μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών και δύο μεταπτυχιακούς φοιτητές. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός αριθμός δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τα 13 μέλη. Μεταξύ άλλων, έχει τη γενική εποπτεία της λειτουργίας των προγραμμάτων μεταπτυχιακών και, όπου υπάρχουν, διδακτορικών σπουδών, αναθέτει την υλοποίηση των προγραμμάτων σπουδών σε ομάδες διδασκόντων, συνεργάζεται με τις κοσμητείες των σχολών του ιδρύματος για την υποστήριξη της υλοποίησης των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, απονέμει διπλώματα και διατυπώνει γνώμη προς τα αρμόδια όργανα για κάθε ζήτημα που αφορά τη σχολή μεταπτυχιακών σπουδών.

Ο κοσμήτορας της σχολής μεταπτυχιακών σπουδών είναι καθηγητής πρώτης βαθμίδας του ιδρύματος και εκλέγεται από το Συμβούλιο του Ιδρύματος. Μεταξύ άλλων, προϊσταται των υπηρεσιών της, επιβλέπει την εφαρμογή των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και την τήρηση των νόμων, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της κοσμητείας.

Η ομάδα διδασκόντων μεταπτυχιακού ή διδακτορικού προγράμματος σπουδών απαρτίζεται από καθηγητές των σχολών προπτυχιακών σπουδών, εξασφαλίζει την εφαρμογή του προγράμματος, τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σε αυτό και εκλέγει το διευθυντή του μεταπτυχιακού ή του διδακτορικού προγράμματος, αντίστοιχα.

Οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την ίδρυση, λειτουργία και οργάνωση της σχολής μεταπτυχιακών σπουδών καθώς και τα κριτήρια και οι διαδικασίες για την έγκριση προγραμμάτων μεταπτυχιακών και, όπου υπάρχουν, διδακτορικών σπουδών θα οριστούν στον Οργανισμό κάθε ιδρύματος.

Με το **άρθρο 12** προβλέπεται ο τρόπος οργάνωσης και διοίκησης της σχολής διά βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, κατ' αναλογία προς τη

σχολή μεταπτυχιακών σπουδών του ιδρύματος, ώστε με την αναγκαία ευελιξία να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων διά βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Με το **άρθρο 13** ορίζονται τα άλλα όργανα του ιδρύματος. Για το συντονισμό της έρευνας και της διδασκαλίας μέρους του γνωστικού αντικείμενου του προγράμματος ή των προγραμμάτων σπουδών, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης, προβλέπεται ότι μπορούν να συσταθούν ειδικά εκπαιδευτικά όργανα. Πρόκειται για δυνατότητα που το κάθε Α.Ε.Ι. δύναται να υλοποιήσει μέσω του Οργανισμού, ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και παραδόσεις των ιδρυμάτων ή επιμέρους σχολών τους.

Με το **άρθρο 14** ορίζεται η μονάδα διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος. Η ποιότητα των Α.Ε.Ι. και η συνεχής βελτίωσή της είναι απαραίτητο να καταστεί καθημερινός τρόπος λειτουργίας κάθε ιδρύματος. Για το λόγο αυτό, και στο πλαίσιο των κοινών αρχών και κατευθύνσεων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης που ξεκίνησε το 1999 με τη διαδικασία διακρατικής συνεργασίας και την υπογραφή της Διακήρυξης της Μπολόνια και των μετέπειτα αποφάσεων, η ευθύνη για τη διασφάλιση της ποιότητας ανατίθεται στα ίδια τα ιδρύματα και αποσκοπεί στην εμπέδωση ενός καθημερινού πολιτισμού ποιότητας σε αυτά.

Οι Μονάδες Διασφάλισης της Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) που ήδη λειτουργούν στα Α.Ε.Ι., αναβαθμίζονται και αναλαμβάνουν εφεξής ρόλο κομβικής σημασίας στην καθημερινή λειτουργία τους και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των οργάνων της διοίκησής τους.

Στο πλαίσιο των κοινών αρχών και κατευθύνσεων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και της Ανεξάρτητης Αρχής για τη Διασφάλιση και Πιστοποίηση της Ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΑΔΙΠ), οι ΜΟ.ΔΙ.Π. αναπτύσσουν το εσωτερικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος που συνίσταται στην ανάπτυξη και εφαρμογή συγκεκριμένης πολιτικής, στρατηγικής και διαδικασιών για τη βελτίωση της ποιότητας των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, αναπτυξιακών δραστηριοτήτων και των διοικητικών υπηρεσιών του ιδρύματος.

Στο πλαίσιο αυτό οι ΜΟ.ΔΙ.Π. οργανώνουν, λειτουργούν και αναθεωρούν το εσωτερικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος, καθοδηγούν και υποστηρίζουν τις διαδικασίες εσωτερικής αξιολόγησης των μονάδων και υπηρεσιών του καθώς και τις διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης της ποιότητάς του.

Με το **άρθρο 15** επαναλαμβάνεται η υποχρέωση των Α.Ε.Ι. για δημοσιοποίηση και διαφάνεια. Τα Α.Ε.Ι. της χώρας απαιτείται να λειτουργούν με υποδειγματικό τρόπο και οργανωτικές πρακτικές που αποτελούν το παράδειγμα για τους υπόλοιπους οργανισμούς της διοίκησης του κράτους, της κοινωνίας ή της οικονομίας. Είναι προϋπόθεση για τη διατήρηση ηγετικής θέσης στην κοινωνία. Άλλωστε, βασική αρχή για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων κακής διαχείρισης δημόσιου χρήματος, καθώς και των φαινομένων αναξιοκρατίας, είναι η αρχή της διαφάνειας. Αυτή επιτυγχάνεται με τη δημοσιοποίηση όλων των αποφάσεων των μονομελών και συλλογικών οργάνων τόσο του ιδρύματος όσο και των σχολών από τις οποίες αυτό συγκροτείται και οι οποίες αφορούν στη διαχείριση των πόρων του. Είναι αυτονόητο ότι η επίμαχη δημοσιοποίηση θα πρέπει να πραγματοποιείται με τις επιφυλάξεις του νόμου για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επίσης, με τη δημοσιοποίηση όλων των αποφάσεων, την οργάνωση των σπουδών, τον αριθμό των εγγεγραμμένων φοιτητών, την υλικοτεχνική υποδομή και το σύνολο των παρεχόμενων από τα ιδρύματα υπηρεσιών, παρέχονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες τόσο σε ένα υποψήφιο φοιτητή (ημεδαπό ή αλλοδαπό) όσο και σε κάποιον που φιλοδοξεί να διδάξει στο εν λόγω Α.Ε.Ι.

Με το **άρθρο 16** ορίζονται οι κατηγορίες διδακτικού προσωπικού. Το διδακτικό και ερευνητικό έργο στα Α.Ε.Ι. ασκείται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού από καθηγητές τριών βαθμίδων. Στην πρώτη (ανώτατη) βαθμίδα είναι οι καθηγητές, οι οποίοι εκλέγονται και διορίζονται ως μόνιμοι. Η δεύτερη βαθμίδα είναι εκείνη των αναπληρωτών καθηγητών. Οι αναπληρωτές καθηγητές εκλέγονται, επίσης, ως μόνιμοι και μπορούν να εξελιχθούν στη βαθμίδα του καθηγητή μετά από παραμονή στη βαθμίδα στην οποία εκλέχθηκαν τουλάχιστον τεσσάρων ετών και εφόσον

έχουν αποκτήσει τα ειδικότερα προσόντα που καθορίζονται στον Οργανισμό κάθε ιδρύματος για την αντίστοιχη θέση.

Η τρίτη βαθμίδα είναι εκείνη των επίκουρων καθηγητών, οι οποίοι εκλέγονται μετά από προκήρυξη θέσης και διορίζονται με τετραετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης αυτής για άλλα τέσσερα έτη. Η εξέλιξη του επίκουρου καθηγητή στη βαθμίδα του αναπληρωτή γίνεται, εφόσον αυτός έχει υπηρετήσει έξι έτη στη βαθμίδα που διορίστηκε, με ανοικτή διαδικασία. Επίκουρος καθηγητής που δεν θα εξελιχθεί στη βαθμίδα του αναπληρωτή καθηγητή αποχωρεί από το ίδρυμα, μετά τη λήξη της θητείας του.

Με τη νέα ρύθμιση καταργείται η βαθμίδα του Λέκτορα από τα Πανεπιστήμια και του Καθηγητή Εφαρμογών από τα Τ.Ε.Ι. Ο περιορισμός των βαθμίδων σε τρεις αποσκοπεί όχι μόνο στην εναρμόνιση με διεθνείς πρακτικές και στη διευκόλυνση της κινητικότητας του προσωπικού σε διεθνές επίπεδο, αλλά επιπλέον περιορίζει ένα εξωγενές κίνητρο που ενδεχομένως δεν ενθαρρύνει τη διαρκή παραγωγή επιστημονικού έργου υψηλής ποιότητας.

Πέραν των τριών ως άνω κατηγοριών εκπαιδευτικού προσωπικού, προβλέπεται και μια νέα κατηγορία: οι εντεταλμένοι διδασκαλίας. Οι συγκεκριμένοι διδάσκοντες συνδέονται με το ίδρυμα με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διάρκειας ενός έως τριών ακαδημαϊκών ετών με δυνατότητα ανανέωσης αυτής ώστε το συνολικό χρονικό διάστημα υπηρεσίας τους στο συγκεκριμένο ίδρυμα να μην ξεπερνά τα πέντε ακαδημαϊκά έτη. Και τούτο, για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών έκτακτου χαρακτήρα των προγραμμάτων σπουδών. Στην κατηγορία αυτή των διδασκόντων στο Α.Ε.Ι. μπορούν να εισαχθούν επιστήμονες, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος ή μη, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας τους, καθώς και προσωπικότητες με αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο, οι οποίοι πολλές φορές έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν εξαιρετικές γνώσεις στους φοιτητές λόγω της επαγγελματικής εμπειρίας τους. Τα ειδικότερα προσόντα αυτών και τα σχετικά με την πρόσληψή τους θέματα καθορίζονται με τον Οργανισμό του κάθε ιδρύματος, η δε μηνιαία αποζημίωσή τους είναι ενιαία για όλα τα ιδρύματα και θα καθορισθεί με κοινή απόφαση των αρμόδιων Υπουργών.

Περαιτέρω προβλέπονται οι δυνατότητες πρόσκλησης σε κάθε σχολή επισκέπτες καθηγητές και η συμμετοχή των ομότιμων καθηγητών στη διδασκαλία των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών. Για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των Α.Ε.Ι. και των δημόσιων ερευνητικών φορέων θεσμοθετείται η δυνατότητα πρόσκλησης ερευνητών για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών του ιδρύματος καθώς και νέων μεταδιδακτορικών ερευνητών από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 17** καθορίζονται τα απολύτως απαραίτητα τυπικά προσόντα που πρέπει να έχει κάποιος για να καταλάβει θέση καθηγητή Α.Ε.Ι. όπως είναι το διδακτορικό δίπλωμα (εκτός ειδικών εξαιρέσεων που προβλέπονται στην παρ. 2) και η συνάφεια της διδακτορικής διατριβής ή του ερευνητικού έργου του υποψηφίου με το γνωστικό αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης, οποιασδήποτε βαθμίδας. Τα υπόλοιπα ειδικά, τυπικά καθώς και ουσιαστικά, προσόντα για κάθε βαθμίδα και θέση αφήνεται να καθορισθούν από τους Οργανισμούς των ιδρυμάτων ανάλογα με τις δυνατότητες που παρέχουν τα γνωστικά αντικείμενα και οι ειδικότερες απαιτήσεις κάθε ιδρύματος για την κάθε βαθμίδα καθηγητή, ενισχύοντας έτσι αφενός μεν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία κάθε Ιδρύματος, αφετέρου δε το σκοπό πρόσληψης εξειδικευμένου προσωπικού και την παροχή καλύτερου επιπέδου γνώσεων στους φοιτητές.

Με το **άρθρο 18** καθορίζεται ότι η εκλογή καθηγητή οποιασδήποτε βαθμίδας γίνεται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει το παρόν σχέδιο νόμου και ο Οργανισμός του ιδρύματος, με ανοικτή διαδικασία μετά από προκήρυξη νέας θέσης που έμεινε για οποιοδήποτε λόγο κενή. Οι εξελίξεις από τη βαθμίδα του επίκουρου καθηγητή σε αυτή του αναπληρωτή καθηγητή και από του αναπληρωτή καθηγητή σε αυτή του καθηγητή γίνονται με ανοικτή διαδικασία. Η εξέλιξη από τη βαθμίδα του επίκουρου, με θητεία, καθηγητή σε εκείνη του αναπληρωτή καθηγητή γίνεται με την πάροδο έξι ετών υπηρεσίας αυτού στο ίδρυμα. Αντίθετα, η εξέλιξη από τη βαθμίδα του αναπληρωτή καθηγητή που κατέχει μόνιμη θέση στη βαθμίδα του καθηγητή γίνεται, με τη συμπλήρωση τετραετούς υπηρεσίας αυτού στη θέση του αναπληρωτή.

Επίσης τίθενται δύο κωλύματα για τη συμμετοχή κάποιου ως υποψηφίου για την κατάληψη θέσης καθηγητή οποιασδήποτε βαθμίδας. Το πρώτο είναι να έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον έναν από τους τρεις κύκλους σπουδών εκτός του ιδρύματος στο οποίο θέτει υποψηφιότητα, εκτός εάν έχει υπηρετήσει για μια τριετία σε άλλο Α.Ε.Ι. ή ερευνητικό κέντρο της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή έχει ισόχρονη επαγγελματική δραστηριότητα εκτός του Α.Ε.Ι., και το δεύτερο είναι, στην περίπτωση που έχει λάβει το διδακτορικό του από το ίδρυμα που προκηρύσσει τη θέση να έχει μεσολαβήσει τριετία από το χρόνο λήψης του διδακτορικού μέχρι την εκλογή του ως καθηγητή στο ίδιο ίδρυμα. Οι διατάξεις αυτές αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι όλοι οι καθηγητές έχουν πλούσιες και διαφορετικές ακαδημαϊκές εμπειρίες σε διαφορετικά ιδρύματα και επιστημονικά περιβάλλοντα.

Με τη ρύθμιση του **άρθρου 19** επιδιώκεται η διασφάλιση της αξιοκρατίας, της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας κατά την επιλογή και εξέλιξη των καθηγητών των Α.Ε.Ι. Πράγματι, η σχετικά πρόσφατη διεύρυνση των εκλεκτορικών σωμάτων με τους αποκαλούμενους «εξωτερικούς» κριτές, έδειξε από τη μία μεριά πόσο χρήσιμο και αναγκαίο είναι να κρίνεται κανείς από επιστήμονες του ίδιου κλάδου και μάλιστα από κριτές με τους οποίους οι κρινόμενοι δε συνδέονται με ιεραρχικές εξαρτήσεις ή προσωπικές οφειλές, ούτε προσδοκούν εύνοια για τη μελλοντική ανέλιξή τους. Από την άλλη, έκανε φανερό πως μπορεί να ακυρωθεί μια καλή ιδέα από τεχνικά εμπόδια στα οποία σκοντάφτει, όπως είναι τα μεγάλα εκλεκτορικά σχήματα, οι χρονοβόρες τυπικές διαδικασίες, οι αποστάσεις και το κόστος της μετακίνησης, ο φόρτος εργασίας για τους εισηγητές, κ.λπ.

Με την παρούσα ρύθμιση επιδιώκεται αφενός μεν η υπερπήδηση των υπαρχόντων εμποδίων της σύνθεσης και λειτουργίας των σημερινών εκλεκτορικών σωμάτων, αφετέρου δε η προσπάθεια ακόμα μεγαλύτερης εξωστρέφειας των Α.Ε.Ι. με τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής των καθηγητών, όπου τούτο είναι δυνατό, συναδέλφων τους από Α.Ε.Ι. του εξωτερικού. Σκοπός της ρύθμισης είναι η πρόβλεψη μιας απλής, διαφανούς και αντικειμενικής διαδικασίας, η οποία θα αναδείξει τους πλέον άξιους και ικανούς για την άσκηση του λειτουργήματος του καθηγητή Α.Ε.Ι.

Για το σκοπό αυτό, κάθε Α.Ε.Ι. συντάσσει δύο καταλόγους ανά γνωστικό πεδίο: έναν με τους μόνιμους καθηγητές του Α.Ε.Ι. (1^{ης} και 2^{ης} βαθμίδας) και έναν με εξωτερικά μέλη του ιδρύματος. Είναι προφανές ότι σε αντίθεση με τον κατάλογο εσωτερικών μελών, ο οποίος θα πρέπει να είναι εξαντλητικός και να περιλαμβάνει όλους ανεξαιρέτως τους μόνιμους καθηγητές του ιδρύματος για το κάθε γνωστικό πεδίο ξεχωριστά, κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατόν να συμβεί με τον κατάλογο των εξωτερικών μελών. Για τον κατάλογο αυτό, εναπόκειται στην κοσμητεία της σχολής να αποφασίσει από ποιους θα αποτελείται. Δεδομένου του διεθνούς χαρακτήρα κάθε επιστήμης, της εξωστρέφειας και της διεθνούς συνεργασίας των ιδρυμάτων κάθε Α.Ε.Ι. επιλέγει ως εξωτερικά μέλη καθηγητές από ιδρύματα της αλλοδαπής, με βάση τα δικά του ακαδημαϊκά κριτήρια. Γνώμονας για την επιλογή των καθηγητών που θα ενταχθούν στον κατάλογο των εξωτερικών μελών, δεν μπορεί παρά να είναι η αριστεία.

Σημειώνεται ότι, προκειμένου να υπάρχει διαφάνεια και αξιοπιστία, οι κατάλογοι θα συντάσσονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Με την ίδια απόφαση της σύνταξης των καταλόγων θα γίνεται και ο προσδιορισμός των γνωστικών πεδίων. Τα μέλη που αποτελούν τους καταλόγους συνιστούν στοιχείο της ιδιαίτερης ακαδημαϊκής ταυτότητας του ιδρύματος, την οποία και ενισχύουν. Για το λόγο αυτό οι κατάλογοι θα δημοσιοποιούνται.

Τα μέλη της επιτροπής επιλογής ορίζονται με αιτιολογημένη απόφαση του κοσμήτορα από τους εν λόγω καταλόγους. Κριτήριο για την επιλογή αυτή, είναι το έργο του υποψηφίου (ίδιο ή, αν δεν υπάρχει, το πλέον συναφές). Προκειμένου να επιλέξει, ο κοσμήτορας διαβουλεύεται με μέλη της σχολής. Έτσι, εγκαταλείπεται η σημερινή επιλογή του τυχαίου της κλήρωσης, που οδηγούσε σε εκλεκτορικά σώματα με μέλη που δεν είχαν ίδιο γνωστικό αντικείμενο με αυτό της προς πλήρωση θέσης.

Οι επιτροπές επιλογής είναι επταμελείς. Τουλάχιστον τρία από τα μέλη της επιτροπής προέρχονται από τον κατάλογο των εξωτερικών καθηγητών. Η ακριβής σύνθεση των επιτροπών (δηλαδή, η δυνατότητα η επιτροπή να απαρτίζεται από πλειοψηφία εξωτερικών μελών), καθορίζεται στον Οργανισμό του ιδρύματος. Προβλέπεται, μάλιστα, η δυνατότητα διαφοροποίησης μεταξύ των σχολών του ιδίου Ιδρύματος. Και τούτο ανάλογα με τη στρατηγική

ανάπτυξης και φυσιογνωμίας μεταξύ των διαφόρων ιδρυμάτων και ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των επί μέρους γνωστικών πεδίων.

Υπενθυμίζεται ότι η επιτροπή επιλογής που θα συγκροτηθεί βάσει της ως άνω απόφασης (ακόμα και αν σε αυτήν συμμετέχουν εξωτερικά μέλη) παραμένει όργανο ενταγμένο στην οργανωτική δομή του ιδρύματος, δεδομένου ότι τα εξωτερικά μέλη καθίστανται, μετά την επιλογή τους, όργανα του ιδρύματος (ΣΤΕ 32/2009), η δε συμμετοχή εξωτερικών μελών, δεν αποκλείεται από την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι. Αντίθετα, ενισχύει τη συνεργασία και την επιστημονική επικοινωνία μεταξύ των Α.Ε.Ι. και την ενεργό και ισότιμη συμμετοχή των ελληνικών ιδρυμάτων στο διεθνές επιστημονικό γίγνεσθαι. Εντέλει, προάγει το διάλογο του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού του ιδρύματος που προάγει την επιστήμη και κατά συνέπεια και τα ίδια τα Α.Ε.Ι.

Τα μέλη της επιτροπής επιλογής αφού διαβουλευθούν, επιλέγουν με αιτιολογημένη γνώμη τον πλέον κατάλληλο για την κατάληψη της θέσης ή για την εξέλιξη. Δύνανται, επίσης, να υποδείξουν και δεύτερο κατάλληλο για τη θέση, ο οποίος θα την καταλάβει στην περίπτωση που ο πρώτος για οποιονδήποτε λόγο αρνηθεί. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η γρήγορη πλήρωση της θέσης με κατάλληλο προσωπικό και η κάλυψη των αναγκών του ιδρύματος, με οικονομία χρόνου.

Τέλος, ο κοσμήτορας θα διαβιβάσει την απόφαση στον πρύτανη για τον έλεγχο νομιμότητας και το διορισμό του υποψηφίου που έχει επιλεγεί. Η ειδικότερη διαδικασία και ο τρόπος αξιολόγησης της διδακτικής ικανότητας των υποψηφίων θα καθορισθεί από το κάθε ίδρυμα.

Τέλος, για πρώτη φορά η οργάνωση, παρακολούθηση και δημοσιοποίηση των διαδικασιών εκλογής και εξέλιξης των καθηγητών των ιδρυμάτων, καθώς και η υποβολή υποψηφιοτήτων θα γίνονται υποχρεωτικά μέσω ηλεκτρονικού συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης, μέσω του οποίου κάθε ίδρυμα καταρτίζει και τηρεί τα μητρώα εσωτερικών και εξωτερικών κριτών. Με τον τρόπο αυτό τίθεται στη διάθεση του συνόλου των καθηγητών των Α.Ε.Ι., αλλά και των υποψηφίων, μία νέα ολοκληρωμένη ηλεκτρονική υπηρεσία, που θα διευκολύνει και θα επιταχύνει τις διαδικασίες εκλογής και εξέλιξης. Στόχος, επίσης, της ρύθμισης είναι η ενίσχυση της διαφάνειας και της αξιοκρατίας, καθώς και η εποπτεία της συνολικής διαδικασίας εκλογής-ανάδειξης του εκπαιδευτικού προσωπικού μέσω της

διασάφησης όλων των παραγόντων που οδηγούν στην επιλογή του διδακτικού προσωπικού. Επίσης, η τυποποίηση των μεθόδων εισαγωγής των προσόντων των υποψηφίων επιτρέπει την ευκολότερη αντιπαραβολή και κρίση τους, ενώ υπολογίζεται ότι θα μειωθούν οι δαπάνες τόσο για τα Α.Ε.Ι. όσο και για τους υποψήφιους, οι οποίοι μέχρι σήμερα για κάθε κρίση τους αναγκάζονταν να διανείμουν σε όλα τα μέλη του εκλεκτορικού το σύνολο του συγγραφικού τους έργου σε έντυπη μορφή.

Με το **άρθρο 20** ρυθμίζεται διαδικασία διορισμού εκείνων οι οποίοι εξελέγησαν σε θέση διδακτικού προσωπικού των ΑΕ.Ι.

Με το **άρθρο 21**, δημιουργείται ουσιαστική ρήξη με το παρελθόν που ήθελε τους καθηγητές να μην αξιολογούνται και να μη λογοδοτούν, παρά μόνο σε περίπτωση εξέλιξης σε ανώτερη βαθμίδα. Στόχος της ρύθμισης είναι η εμπέδωση ενός ισχυρού καθημερινού πολιτισμού ποιότητας στη λειτουργία των Α.Ε.Ι., με την αναγνώριση και την επιβράβευση των καλύτερων. Η ιδιαίτερη ικανότητα και η διάκριση δεν μπορεί παρά να επιβραβεύονται σε ένα θεσμό κατεξοχήν συνδεδεμένο με την καλλιέργεια των ικανοτήτων και της αριστείας.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση οι μόνιμοι καθηγητές (καθηγητές και αναπληρωτές καθηγητές) αξιολογούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα (ανά πέντε έτη). Προκειμένου να αναδειχθούν πραγματικά όσοι επέδειξαν ξεχωριστό έργο, που τους έκανε να διακριθούν και που προέβαλε το ίδιο το Α.Ε.Ι. στο οποίο αυτοί ανήκουν, οι επιτροπές αξιολόγησης αποτελούνται από καθηγητές πρώτης βαθμίδας άλλων Α.Ε.Ι. (πανεπιστημίων ή Τ.Ε.Ι. αντίστοιχα), του εσωτερικού ή του εξωτερικού, με διεθνώς αναγνωρισμένο έργο, συναφές με το έργο των αξιολογουμένων, και οι οποίοι επιλέγονται από τον κατάλογο εξωτερικών κριτών.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στον αξιολογούμενο και στον οικείο κοσμήτορα. Σε εξαιρετική περίπτωση ενός καθηγητή που διακρίθηκε ιδιαίτερα (λόγω π.χ. ενός σημαντικού επιστημονικού επιτεύγματος, μιας διεθνούς διάκρισης ή συγγραφής ενός βιβλίου που έτυχε ιδιαίτερα θετικών κριτικών) είναι δυνατή η επιβράβευση του αξιολογούμενου. Η

επιβράβευση συναρτάται με το εκπαιδευτικό έργο και τις ανάγκες του αξιολογούμενου (π.χ. χρηματικό βραβείο προκειμένου να συμμετέχει σε διεθνή συνέδρια ή για την ενίσχυση των υποδομών του εργαστηρίου στο οποίο προΐσταται ή συμμετέχει με σύγχρονα μηχανήματα, η χορήγηση υποτροφιών σε υποψήφιους διδάκτορες τους οποίους επιβλέπει, κ.λπ.).

Σε περίπτωση, όμως, που κάποιος μόνιμος καθηγητής τύχει εξαιρετικά αρνητικής αξιολόγησης (όταν λ.χ. δεν έχει να επιδείξει κανένα απολύτως συγγραφικό ή ερευνητικό έργο), τότε ο νόμος δίνει δύο δυνατότητες στην οικεία κοσμητεία (το ανώτατο, δηλαδή, συλλογικό-εκπαιδευτικό όργανο της σχολής): πρώτον, να μην επιτρέψει τη συμμετοχή του σε επιτροπές επιλογής ή εξέλιξης άλλων καθηγητών. Δεύτερον, να μην επιτρέψει τη διδασκαλία σε μεταπτυχιακά προγράμματα, την επίβλεψη και εξέταση διδακτορικών διατριβών. Η σχετική απόφαση της κοσμητείας θα αφορά το χρονικό διάστημα μετά την αξιολόγηση του καθηγητή. Στις περιπτώσεις αυτές η διαδικασία αξιολόγησης επαναλαμβάνεται το αργότερο σε τρία (3) χρόνια, εκτός αν ο καθηγητής ζητήσει να αξιολογηθεί νωρίτερα.

Δεδομένης της διαφορετικής φυσιογνωμίας και των αναγκών των ιδρυμάτων, ο νόμος δεν καθορίζει ο ίδιος τις διαβαθμίσεις της αξιολόγησης. Δεν προβλέπει, δηλαδή, ποια είναι εξαιρετικά θετική αξιολόγηση, ποια απλώς καλή ή μέτρια και ποια είναι εξαιρετικά αρνητική. Η πρόβλεψη αυτή, καθώς και κάθε άλλη ειδικότερη λεπτομέρεια εναπόκειται στα ίδια τα Α.Ε.Ι. και στους Οργανισμούς τους να το ορίσουν.

Με το **άρθρο 22** δίδεται εξουσιοδότηση να ρυθμιστεί με τον Οργανισμό κάθε ιδρύματος η δυνατότητα και τα κριτήρια καταβολής πρόσθετων παροχών σε μόνιμους καθηγητές του ιδρύματος που διακρίνονται για τις εκπαιδευτικές ή ερευνητικές τους επιδόσεις καθώς και ο καθορισμός των παροχών αυτών. Επίσης, μπορεί να προβλέπονται από τον Οργανισμό πρόσθετες παροχές για νεοδιοριζόμενους καθηγητές ή για την προσέλκυση καθηγητών από Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής. Όλες οι πρόσθετες παροχές του άρθρου αυτού θα καταβάλλονται από ίδιους πόρους του ιδρύματος. Σκοπός της παρούσας διάταξης είναι να τονώσει την εκπαιδευτική και ερευνητική πρωτοβουλία των καθηγητών και να επιβραβεύσει την προσπάθεια αυτή.

Το **άρθρο 23** ρυθμίζει τις σχέσεις απασχόλησης των καθηγητών στα Α.Ε.Ι. Διατηρεί και εξορθολογίζει το υφιστάμενο καθεστώς των δύο κατηγοριών απασχόλησης και διασφαλίζει ότι οι εξειδικευμένες γνώσεις των καθηγητών και τα αποτελέσματα της επιστημονικής τους έρευνας διαχέονται και εκτός των Α.Ε.Ι. και αξιοποιούνται από την ευρύτερη κοινωνία και οικονομία. Η δυνατότητα των καθηγητών για άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων εκτός του Α.Ε.Ι. έχει ως αποτέλεσμα την αμφίδρομη επικοινωνία και μεταφορά γνώσης μεταξύ των Α.Ε.Ι. και του ευρύτερου εξωτερικού περιβάλλοντος.

Στο **άρθρο 24** καθορίζονται οι περιπτώσεις ιδιοτήτων ασυμβίβαστων με την ιδιότητα του καθηγητή Α.Ε.Ι. Ειδικότερα, απαγορεύεται η απασχόλησή τους με οποιαδήποτε ιδιότητα σε φορέα παροχής εκπαιδευτικών ή ερευνητικών υπηρεσιών μη υπαγόμενων στο δημόσιο τομέα, η ίδρυση ή συμμετοχή τους σε εταιρείες, κοινοπραξίες κ.λπ. στις οποίες ανατίθενται μελέτες, έργα, προμήθεια υλικών παροχή υπηρεσιών από το Α.Ε.Ι. στο οποίο κατέχουν τη θέση ή από άλλο Α.Ε.Ι. ή από τα εποπτευόμενα από αυτό νομικά πρόσωπα, η κατοχή άλλης, πλην του δικαστικού λειτουργού, μόνιμης οργανικής θέσης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού καθορίζεται σε ποιες περιπτώσεις ανάληψης καθηκόντων σε κυβερνητική θέση αιρετού εκπροσώπου στη Βουλή κ.λπ. ή σε ειδικές θέσεις δημόσιων λειτουργών οι καθηγητές θα τελούν σε αναστολή των καθηκόντων τους στο Α.Ε.Ι., όπως καθορίζεται και με το προϊσχύον νομοθετικό καθεστώς. Το νέο στοιχείο στον παρόντα νόμο είναι ότι τίθεται ο χρονικός περιορισμός των οκτώ, το μέγιστο, ετών κατά τα οποία μπορεί ο καθηγητής να τελεί σε αναστολή των καθηκόντων του στο Α.Ε.Ι. Του περιορισμού αυτού εξαιρούνται οι υπαγόμενοι στο άρθρο 56 του Συντάγματος. Στην παράγραφο 5 προβλέπεται ότι είναι δυνατόν το Α.Ε.Ι. να χρησιμοποιήσει τις αποδοχές που δεν λαμβάνουν όσοι τελούν σε άδεια άνευ αποδοχών ή σε αναστολή καθηκόντων, για να καλύψει τις εκπαιδευτικές ανάγκες του αμείβοντας επισκέπτες καθηγητές που θα προσκαλέσει.

Με το **άρθρο 25** ορίζεται ότι οι αποδοχές των καθηγητών των ιδρυμάτων πρέπει να είναι ανάλογες του λειτουργήματος που αυτοί επιτελούν και του

τόπου απασχόλησής τους στο ίδρυμα και δίδεται εξουσιοδότηση για καθορισμό με κοινή υπουργική απόφαση αναλυτικά των αποδοχών των καθηγητών όλων των βαθμίδων, των πρυτάνεων και των αναπληρωτών τους.

Με το **άρθρο 26** του νομοσχεδίου δίνεται για πρώτη φορά η δυνατότητα σε καθηγητές έλληνες ή αλλοδαπούς του εξωτερικού, που έχουν διεθνή αναγνώριση στο αντικείμενο που διδάσκουν, να εκλεγούν σε θέσεις καθηγητών ενός Α.Ε.Ι. σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, για θητεία πέντε ετών που μπορεί και να ανανεωθεί. Μετά την εκλογή τους στο ελληνικό Α.Ε.Ι. δεν υποχρεούνται να παραιτηθούν από τη θέση του καθηγητή στο εξωτερικό αλλά μπορούν να διατηρούν και τις δύο θέσεις παράλληλα αρκεί να απασχολούνται στο ελληνικό ίδρυμα με πλήρη καθήκοντα από τρεις έως έξι μήνες το χρόνο λαμβάνοντας αμοιβή μόνο για το χρονικό διάστημα της απασχόλησής τους. Την ίδια δυνατότητα έχουν και οι καθηγητές των ελληνικών ιδρυμάτων του νόμου αυτού για όσο διάστημα επιτρέπουν τα ξένα Α.Ε.Ι., χωρίς να χάνουν την οργανική τους θέση στο Α.Ε.Ι. του εσωτερικού, όπου έχουν διορισθεί, αρκεί να ασκούν πλήρη καθήκοντα στο ελληνικό ίδρυμα για ένα εξάμηνο και να λαμβάνουν την αμοιβή τους μόνο για το εξάμηνο που ασκούν καθήκοντα στο ελληνικό Α.Ε.Ι. Και οι δύο παραπάνω κατηγορίες καθηγητών, δεν έχουν δικαίωμα συμμετοχής στα όργανα διοίκησης αφού κατά νόμο δεν απασχολούνται στο ίδρυμα καθ' όλη τη διάρκεια των ακαδημαϊκών ετών της θητείας τους.

Με το **άρθρο 27** καθορίζονται από το νόμο ενιαία για όλα τα ιδρύματα οι επιστημονικές άδειες, οι άδειες άνευ αποδοχών και οι άδειες για την κατοχύρωση διπλώματος ευρεσιτεχνίας στους μόνιμους καθηγητές όλων των βαθμίδων του ιδρύματος.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις των παραγράφων 1-4 οι παραπάνω καθηγητές κατοχυρώνουν δικαίωμα επιστημονικής άδειας με πλήρεις αποδοχές έξι ή δώδεκα μηνών για κάθε τρία ή έξι χρόνια υπηρεσίας τους στο ίδρυμα, αντίστοιχα. Η άδεια δίδεται στον αιτούντα μόνο εφόσον υπάρχει απόφαση της κοσμητείας στην οποία θα αναφέρεται ο τρόπος κάλυψης των εκπαιδευτικών αναγκών του ιδρύματος που θα δημιουργηθούν από την απουσία του αιτούντος. Στο λαβόντα την επιστημονική άδεια καταβάλλονται πλήρεις οι

αποδοχές του από το ίδρυμα και στην περίπτωση που κατά τη διάρκειά της ο καθηγητής βρίσκεται στην αλλοδαπή και δεν συνεργάζεται επί αμοιβή με Α.Ε.Ι. του εξωτερικού, οι αποδοχές του από τη θέση του στο ελληνικό Α.Ε.Ι. προσαυξάνονται κατά 80%. Τέλος, δημιουργείται στο λαβόντα την επιστημονική άδεια η υποχρέωση υπηρεσίας του στο Α.Ε.Ι. για τέσσερα χρόνια μετά τη λήξη αυτής.

Με τις παραγράφους 5 και 6 καθορίζονται οι όροι χορήγησης άδειας χωρίς αποδοχές σε καθηγητές οποιασδήποτε βαθμίδας, ο συνολικός χρόνος διάρκειας αυτής που δε μπορεί να υπερβαίνει τα τρία έτη και οι όροι λήξης αυτής. Για πρώτη φορά προβλέπεται το δικαίωμα χορήγησης, πλην της επιστημονικής, και άδειας για κατοχύρωση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δηλαδή άδειας για την προετοιμασία της κατάθεσης φακέλου για την κατοχύρωση του ανωτέρω διπλώματος καθώς και οι όροι χορήγησης αυτής.

Με το **άρθρο 28** καθορίζονται τα απολύτως απαραίτητα τυπικά προσόντα που πρέπει να έχει ο γραμματέας του ιδρύματος που προΐσταται του διοικητικού του προσωπικού. Ο υποψήφιος θα πρέπει να είναι πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, πτυχιούχος Α.Ε.Ι., με πολύ καλή γνώση τουλάχιστον μίας ξένης γλώσσας και αυξημένη διοικητική εμπειρία. Η θητεία του γραμματέα είναι τετραετής, δυνάμενη να ανανεωθεί για μία ακόμα τετραετία από το Συμβούλιο του ιδρύματος, ύστερα από σχετική εισήγηση του πρύτανη. Η προκήρυξη της θέσης του γραμματέα γίνεται από τον πρύτανη και ο διορισμός του με πράξη του πρύτανη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τα μέλη του διοικητικού προσωπικού ασκούν τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη όλων των υπηρεσιών του ιδρύματος, όπως αυτές καθορίζονται στον Οργανισμό του κάθε ιδρύματος και επιλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994, όπως εκάστοτε ισχύει και υπάγονται στον Υπαλληλικό Κώδικα. Ο διορισμός του διοικητικού προσωπικού γίνεται με πράξη του πρύτανη.

Στο **άρθρο 29** καθορίζονται οι ειδικές κατηγορίες διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού του ιδρύματος. Το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.) έχει ως τυπικά προσόντα διορισμού την κατοχή πτυχίου

Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ, σχετικού με το γνωστικό αντικείμενο της θέσης και συναφούς διδακτορικού διπλώματος, και επιτελεί ειδικό εκπαιδευτικό - διδακτικό έργο στα Α.Ε.Ι. Στα μέλη της κατηγορίας αυτής μπορεί να ανατίθεται αυτοδύναμο διδακτικό έργο. Στην κατηγορία αυτή ανήκει το εκπαιδευτικό προσωπικό που διδάσκει ξένες γλώσσες ή την ελληνική ως ξένη, φυσική αγωγή, σχέδιο, καθώς και καλές και εφαρμοσμένες τέχνες. Οι θέσεις του προσωπικού αυτού ανήκουν στο ίδρυμα και κατανέμονται από τον πρύτανη στις σχολές ύστερα από εισήγησή του ή των κοσμητόρων.

Τα τυπικά προσόντα για το διορισμό σε θέσεις της κατηγορίας Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) είναι πτυχίο Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι., σχετικό με το γνωστικό αντικείμενο της θέσης και συναφής μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών. Τα μέλη της κατηγορίας του προσωπικού αυτού επιτελούν εργαστηριακό-εφαρμοσμένο διδακτικό έργο στα Α.Ε.Ι., το οποίο συνίσταται κατά κύριο λόγο στη διεξαγωγή εργαστηριακών και κλινικών ασκήσεων, καθώς επίσης και στη διεξαγωγή πρακτικών ασκήσεων στα πεδία εφαρμογής των οικείων επιστημών. Οι θέσεις του προσωπικού αυτού ανήκουν στο ίδρυμα και κατανέμονται από τον πρύτανη στις σχολές ύστερα από εισήγηση του ή των κοσμητόρων.

Τα μέλη του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) παρέχουν έργο υποδομής στην εν γένει λειτουργία των Α.Ε.Ι., προσφέροντας εξειδικευμένες τεχνικές εργαστηριακές υπηρεσίες για την αρτιότερη εκτέλεση του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και εφαρμοσμένου έργου τους. Και αυτές οι θέσεις του προσωπικού ανήκουν στο ίδρυμα και κατανέμονται από τον πρύτανη στις σχολές μετά από εισήγησή του ή των κοσμητόρων. Τα τυπικά προσόντα για το διορισμό σε θέσεις Ε.Τ.Ε.Π., ανάλογα με τη θέση που προκηρύσσεται, είναι πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (κλάδου ΠΕ ή ΤΕ), σχετικό με την προς προκήρυξη θέση. Τα ειδικότερα προσόντα καθορίζονται με την προκήρυξη της θέσης.

Ο διορισμός σε θέσεις Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) γίνεται, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, με προκήρυξη των θέσεων και επιλογή των υποψηφίων από τριμελή επιτροπή αποτελούμενη από δύο καθηγητές και ένα μέλος της αντίστοιχης κατηγορίας

προσωπικού, κατά περίπτωση, της ειδικότητας που απαιτείται για την προκηρυχθείσα θέση. Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την προκήρυξη των θέσεων αυτών, καθώς και η διαδικασία επιλογής του ανωτέρω προσωπικού, ρυθμίζονται από τον Οργανισμό του ιδρύματος.

Ο διορισμός σε θέσεις προσωπικού των ανωτέρω κατηγοριών γίνεται με πράξη του πρύτανη. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων καθορίζονται η βαθμολογική και μισθολογική κατάσταση και εξέλιξη των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. και ρυθμίζονται τα σχετικά με τη μονιμοποίηση και τη χορήγηση εκπαιδευτικών αδειών.

Το **άρθρο 30** ρυθμίζει την οργάνωση των σπουδών σε τρεις κύκλους καθώς και τις πιστωτικές μονάδες (π.μ.) κάθε κύκλου, σύμφωνα με τις κοινές αρχές και κατευθύνσεις του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η σύγκλιση της διάρθρωσης των σπουδών στην Ελλάδα με εκείνη του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης διασφαλίζει την αναγνώριση των σπουδών στα ελληνικά Α.Ε.Ι. και διευκολύνει την ευρωπαϊκή κινητικότητα φοιτητών, κατά τη διάρκεια των σπουδών, καθώς και τη συνέχιση των σπουδών σε επόμενο κύκλο ή την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων. Δεδομένου ότι την ευρωπαϊκή διάρθρωση των σπουδών σε 3 κύκλους ακολουθούν, πλέον και οι χώρες της Ασίας, της Ωκεανίας, της Αφρικής αλλά και της Αμερικής, με τη σύγκλιση αυτή διασφαλίζεται η διευκόλυνση της αναγνώρισης των σπουδών στα ελληνικά Α.Ε.Ι σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ αποτρέπεται ο κίνδυνος της εθνικής απομόνωσης των ελληνικών Α.Ε.Ι.

Στην παρ. 2 προβλέπεται, για τη διασφάλιση της ισότητας στην αναγνώριση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων ίδιων ή ομοειδών σχολών ή/και επιστημών, η έκδοση προεδρικού διατάγματος. Για την περαιτέρω διεύρυνση των εκπαιδευτικών επιλογών των φοιτητών, τη βελτίωση των επαγγελματικών τους προοπτικών, τον περιορισμό του αριθμού των φοιτητών που εγκαταλείπουν τις σπουδές τους, ιδιαίτερα στα ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα, και τη βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου, των γνώσεων, των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού,

δίνεται η δυνατότητα στα Α.Ε.Ι να οργανώνουν και ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα συντομότερης διάρκειας που αντιστοιχούν κατά μέγιστο σε 120 π.μ. Επίσης, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των Α.Ε.Ι. και την ενίσχυση της έρευνας με την παρ. 4 θεσμοθετείται η οργάνωση ειδικών προγραμμάτων διδακτορικών σπουδών για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Προκειμένου να διασφαλισθεί η ποικιλομορφία της ακαδημαϊκής διδασκαλίας, το **άρθρο 31** ορίζει περισσότερους τρόπους με τους οποίους αυτή μπορεί να διεξαχθεί.

Το **άρθρο 32** ορίζει τα συστατικά στοιχεία και το απαραίτητο περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών που οργανώνουν τα Α.Ε.Ι., σύμφωνα και με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και του Πλαισίου Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας μάθησης και να διευκολύνεται η αναγνώριση των τίτλων σπουδών των ελληνικών ιδρυμάτων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Με την παρ. 2 ορίζονται τα όργανα και η διαδικασία κατάρτισης του προγράμματος σπουδών, έτσι ώστε να διασφαλισθεί η ακαδημαϊκή ανεξαρτησία των ιδρυμάτων. Με την παρ. 3 θεσπίζεται η δυνατότητα αναγνώρισης μαθημάτων και των αντίστοιχων ακαδημαϊκών μονάδων μεταξύ διαφορετικών ιδρυμάτων και παρέχεται η δυνατότητα στα ιδρύματα να οργανώσουν τις συνεργασίες τους αυτές με σταθερό τρόπο, καταρτίζοντας μεταξύ τους ειδικά πρωτόκολλα που μπορούν να συμπεριλάβουν και αμοιβαίες ανταλλαγές φοιτητών, κατά τα πρότυπα των ευρωπαϊκών προγραμμάτων συνεργασίας και κινητικότητας μεταξύ των Α.Ε.Ι.

Περαιτέρω, διευρύνεται η δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών σχολών του ίδιου ή διαφορετικών ιδρυμάτων, πολλαπλασιάζονται οι εκπαιδευτικές επιλογές των φοιτητών κάθε προγράμματος σπουδών, επιχειρείται να διασφαλισθεί η γλωσσομάθεια των φοιτητών και η δυνατότητα πρόσβασής τους σε ξενόγλωσσες επιστημονικές πηγές, ευρύτερα δε η απόκτηση των γλωσσικών δεξιοτήτων που απαιτούν οι σύγχρονες και διεθνοποιημένες αγορές εργασίας. Για τη διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών, και με σκοπό τη σύνδεση των Α.Ε.Ι. με την αγορά εργασίας, με το

άρθρο αυτό ορίζεται ότι το πρόγραμμα σπουδών υπόκειται στη διαδικασία πιστοποίησης του παρόντος σχεδίου νόμου, η τήρηση της οποίας αποτελεί προϋπόθεση της υλοποίησής του από την οικεία συνέλευση.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 33** ρυθμίζεται η χρονική διάρκεια των σπουδών και η διαδικασία εξέτασής τους με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία των Α.Ε.Ι. και τη βελτίωση των σπουδών.

Με την παρ. 1 ορίζεται η διάρθρωση, η έναρξη και το τέλος του ακαδημαϊκού έτους, με την παρ. 3 ορίζεται η ελάχιστη διάρκεια κάθε εξαμήνου προκειμένου να καλυφθούν οι διδακτικές ανάγκες καθώς και για να διεξαχθούν οι απαραίτητες εξετάσεις, ενώ περαιτέρω τίθενται οι όροι και διαγράφεται η διαδικασία της, κατ' εξαίρεση, προβλεπόμενης παράτασης της διάρκειας του εξαμήνου και διαγράφεται η διαδικασία της επίσης κατ' εξαίρεση προβλεπόμενης διακοπής του εκπαιδευτικού έργου και της εν γένει λειτουργίας του ιδρύματος.

Ακόμη ορίζονται οι συνέπειες που επέρχονται αν ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια ενός εξαμήνου σε ένα μάθημα υπολείπεται των αναγκαίων εκπαιδευτικών μέτρων.

Με τον παρόν άρθρο θεσπίζεται η υποχρέωση των φοιτητών να εγγράφονται στην αρχή κάθε εξαμήνου και να δηλώνουν τα μαθήματα που επιλέγουν, υποχρέωση η μη τήρηση της οποίας για δυο συνεχόμενα εξάμηνα οδηγεί στην αυτοδίκαιη διαγραφή τους από τη σχολή. Επίσης παρέχεται στους εργαζόμενους φοιτητές, με σκοπό τη διευκόλυνσή τους με παράλληλη διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών τους, το δικαίωμα να ζητούν να εγγράφονται ως φοιτητές μερικής φοίτησης και ορίζονται οι προϋποθέσεις προς αυτό. Με την παρ. 4 ορίζεται η δυνατότητα διακοπής της φοίτησης, ύστερα από την υποβολή σχετικής αίτησης, και ανατίθεται στους Οργανισμούς των ιδρυμάτων να ρυθμίσουν τον τρόπο εφαρμογής.

Εξάλλου ορίζεται η ελάχιστη διάρκεια κάθε εξαμήνου σε 13 πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας, οι περιπτώσεις και η διαδικασία εξαιρέσεων και ο ελάχιστος αριθμός ωρών διδασκαλίας κάθε μαθήματος. Με την παρ. 8 ορίζονται τα μαθήματα των εξαμήνων (χειμερινού ή εαρινού) στα οποία μπορεί να εξεταστεί ένας φοιτητής σε κάθε μία από τις τρεις εξεταστικές περιόδους. Με την παρ. 9 ορίζεται ο αρμόδιος να καθορίζει τον τρόπο

εξέτασης και να προβαίνει σε βαθμολόγηση της επίδοσης του φοιτητή. Με την παρ. 10 παρέχεται, με σκοπό την εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής αμεροληψίας, στο φοιτητή που έχει αποτύχει πάνω από τρεις φορές σε ένα μάθημα το δικαίωμα να ζητήσει την εξέτασή του από ειδική επιτροπή που ορίζεται από τον κοσμήτορα. Με την παρ. 11 προσδιορίζεται η ανώτατη διάρκεια σπουδών των φοιτητών καθώς και των φοιτητών μερικής φοίτησης και ανατίθεται στους Οργανισμούς των ιδρυμάτων να καθορίσουν τους όρους συνέχισης πέραν της διάρκειας αυτής. Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα καθορισμού της οικονομικής συμμετοχής αλλοδαπών φοιτητών που προέρχονται από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τις παρ. 12 και 13 ορίζονται οι προϋποθέσεις ολοκλήρωσης των σπουδών και λήψης του πτυχίου, με τη δε παρ. 14 καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού του πτυχίου.

Με το **άρθρο 34** προβλέπονται οι κανονιστικές πράξεις για τις προπτυχιακές σπουδές. Με γνώμονα την αρχή του πλήρους αυτοδιοίκητου των Α.Ε.Ι. και με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία των ιδρυμάτων, τα τελευταία εκδίδουν κανονισμό προπτυχιακών σπουδών, ο οποίος αποτελεί μέρος του εσωτερικού κανονισμού τους.

Με το **άρθρο 35** προβλέπονται οι σύμβουλοι σπουδών. Με σκοπό τη σφαιρική στήριξη των φοιτητών μπορεί να ανατίθενται καθήκοντα συμβούλου σπουδών σε καθηγητές σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό κάθε ιδρύματος.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του **άρθρου 36**, τα ιδρύματα αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λαμβάνουν ειδικά μέτρα με σκοπό τη διευκόλυνση των σπουδών των εργαζόμενων φοιτητών. Με την παρ. 2 ρυθμίζονται θέματα φοιτητών που διακινούνται μεταξύ ελληνικών και ομοταγών αλλοδαπών Α.Ε.Ι. στο πλαίσιο εγκεκριμένων προγραμμάτων συνεργασίας με σκοπό την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ ιδρυμάτων και τη διεύρυνση των οριζόντων των φοιτητών.

Με το **άρθρο 37** ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τα συγγράμματα και τον τρόπο διανομής τους. Το καθήκον εκσυγχρονισμού των μεθόδων παραγωγής και του τρόπου διάθεσης της επιστημονικής και εκπαιδευτικής γνώσης στο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης αποτελεί το θεμελιώδη παράγοντα επίτευξης υψηλού επιπέδου διδασκαλίας. Επιπλέον, οι κρατούσες δημοσιονομικές συνθήκες και η ανάγκη μείωσης των δαπανών επιβάλλουν τον εξορθολογισμό και τη βελτιστοποίηση της κατανομής των διαθέσιμων πόρων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Με σκοπό την ενίσχυση της ποιότητας των σπουδών και την προαγωγή της κριτικής ικανότητας των φοιτητών μεταρρυθμίζεται η διανομή των διδακτικών συγγραμμάτων και διαμορφώνεται ένα σύγχρονο σύστημα πρόσβασης των φοιτητών στα διδακτικά συγγράμματα. Στην παρ. 1 θεσπίζονται οι διαδικαστικοί και ουσιαστικοί όροι υπό τους οποίους βιβλία, σημειώσεις ή ηλεκτρονικά βιβλία θεωρούνται συγγράμματα, ενώ με την παρ. 2 προβλέπεται η ενίσχυση των βιβλιοθηκών των ιδρυμάτων έτσι ώστε να καλύπτονται οι εκπαιδευτικές ανάγκες των ιδρυμάτων και να διασφαλισθεί η συνταγματική επιταγή για παροχή δωρεάν παιδείας. Με την παρ. 3 ρυθμίζεται ο τρόπος κοστολόγησης των διδακτικών συγγραμμάτων, ενώ με την παρ. 4 θεσπίζεται η υποχρέωση ανάρτησης στο διαδίκτυο των παραδόσεων των μαθημάτων και με την παρ. 5 ορίζεται ότι κάθε διδάσκων οφείλει να διανείμει αναλυτικό πρόγραμμα μελέτης και διδασκαλίας.

Με το **άρθρο 38** ρυθμίζονται τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών. Με σκοπό την ενίσχυση της ποιότητας των σπουδών και της έρευνας τίθενται ουσιαστικοί όροι και διαγράφεται η διαδικασία κατάρτισης των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, τα οποία επιπλέον υπόκεινται σε πιστοποίηση, προκειμένου να συνδεθούν τα Α.Ε.Ι. με την αγορά εργασίας.

Με την παρ. 1 τίθενται οι σκοποί και διαγράφονται ουσιαστικοί όροι τους οποίους πρέπει να πληρούν τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών. Με την παρ. 2 προσδιορίζεται αναλυτικά το περιεχόμενο των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, ενώ με την παρ. 3 ορίζεται η διαδικασία κατάρτισής τους. Σύμφωνα με την παρ. 4 είναι δυνατή η κατάρτιση προγράμματος συνεργασίας μεταξύ δυο ιδρυμάτων, το οποίο να προβλέπει τη διδασκαλία μαθημάτων που παρέχονται από μία σχολή του ενός ιδρύματος

στο πλαίσιο ενός μεταπτυχιακού προγράμματος μίας σχολής του άλλου ιδρύματος.

Με το **άρθρο 39** ρυθμίζονται τα προγράμματα διδακτορικών σπουδών. Με σκοπό την ενίσχυση της ποιότητας των σπουδών και της έρευνας τίθενται ουσιαστικοί όροι και διαγράφεται η διαδικασία κατάρτισης των προγραμμάτων διδακτορικών σπουδών, τα οποία επιπλέον υπόκεινται σε πιστοποίηση, προκειμένου να συνδεθούν τα Α.Ε.Ι. με την αγορά εργασίας.

Με την παρ. 2 προσδιορίζεται αναλυτικά το περιεχόμενο των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, ενώ με την παράγραφο 3 ορίζεται η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί για την κατάρτιση, οργάνωση και αναθεώρησή τους. Στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι ο Οργανισμός ορίζει τις ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για την παρακολούθηση προγράμματος διδακτορικών σπουδών. Στην παράγραφο 5 ορίζονται οι ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις της συγκρότησης της αρμόδιας -για την επίβλεψη και καθοδήγηση του υποψήφιου διδάκτορα- επιτροπής, στη δε παράγραφο 6 οι ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι αρμόδιοι -για την αξιολόγηση και κρίση της διατριβής- καθηγητές, από τους οποίους ο ένας επιλέγεται από τα μητρώα του άρθρου 19 με σκοπό την ενίσχυση της ποιότητας των Α.Ε.Ι.

Το **άρθρο 40** κατοχυρώνει τη δυνατότητα των Α.Ε.Ι. να οργανώνουν και να προσφέρουν προγράμματα σπουδών σε συνεργασία μεταξύ τους, προκειμένου να διευρύνουν τις εκπαιδευτικές επιλογές των φοιτητών και να προσφέρουν σύγχρονες και διεθνώς ανταγωνιστικές σπουδές.

Το **άρθρο 41** θεσμοθετεί τη δυνατότητα οργάνωσης διεθνών προγραμμάτων σπουδών με τη συνεργασία, με ισότιμους και συμπεφωνημένους όρους, μεταξύ ιδρυμάτων της ημεδαπής και της αλλοδαπής με σκοπό την αξιοποίηση της γνώσης και της έρευνας στην εκπαίδευση και τον εμπλουτισμό των προγραμμάτων σπουδών των Α.Ε.Ι.

Το **άρθρο 42** ρυθμίζει τη δυνατότητα οργάνωσης προγραμμάτων μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών με τη συνεργασία Α.Ε.Ι. και

ερευνητικών κέντρων ή ινστιτούτων που υπάγονται στο δημόσιο τομέα της χώρας ή αντίστοιχων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, με σκοπό την αξιοποίηση της γνώσης και της έρευνας στην εκπαίδευση και τον εμπλουτισμό των προγραμμάτων σπουδών των Α.Ε.Ι.

Το **άρθρο 43** θεσμοθετεί τη δυνατότητα οργάνωσης και προσφοράς ειδικών προγραμμάτων σπουδών για την ανάπτυξη ευκαιριών διά βίου μάθησης σε όλες τις ηλικίες και τη δυνατότητα ανανέωσης και επικαιροποίησης των γνώσεων. Θεσμοθετεί, επιπλέον, τη δυνατότητα οργάνωσης προγραμμάτων σπουδών, με αξιοποίηση των δυνατοτήτων των νέων τεχνολογιών, για εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την πρόσβαση σε αυτήν από απομακρυσμένες περιοχές, με εξοικονόμηση κόστους.

Το **άρθρο 44** θεσμοθετεί τη δυνατότητα οργάνωσης προγραμμάτων σπουδών σε γλώσσες άλλες πλην της ελληνικής και αποσκοπεί στη διεθνοποίηση των Α.Ε.Ι. και την προσέλκυση, κυρίως, αλλοδαπών φοιτητών.

Το **άρθρο 45** εισάγει την εξωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση των προγραμμάτων σπουδών από την Α.ΔΙ.Π. ως προϋπόθεση για την έγκριση της λειτουργίας και της χρηματοδότησής τους από την πολιτεία.

Με το **άρθρο 46** προβλέπεται το εθνικό πλαίσιο προσόντων ανώτατης εκπαίδευσης. Η ανάπτυξη του εθνικού πλαισίου προσόντων για την ανώτατη εκπαίδευση έχει ως στόχο την ισότιμη συμμετοχή των Α.Ε.Ι. στην οικοδόμηση του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης, την ενίσχυση της διαφάνειας, της μάθησης και των προσόντων που αναπτύσσονται στα ελληνικά Α.Ε.Ι., τη διευκόλυνση της διεθνούς αναγνώρισής τους, την αναγκαία κατανόηση και εμπιστοσύνη στα προσόντα και τη μάθηση που επιτυγχάνονται στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ευρωπαϊκής ένωσης και στον ευρωπαϊκό χώρο ανώτατης εκπαίδευσης. Αναμένεται να διευκολύνει τη διεθνή κινητικότητα των φοιτητών και αποφοίτων των ελληνικών Α.Ε.Ι.

Το εθνικό πλαίσιο προσόντων ανώτατης εκπαίδευσης είναι ένα νέο εργαλείο διαφάνειας των σπουδών και της μάθησης στα Α.Ε.Ι. της χώρας, το οποίο ενσωματώνει όλα τα προσόντα (γνώσεις, ικανότητες, δεξιότητες) που αποκτά

ένας φοιτητής Α.Ε.Ι. σε ένα ενιαίο πλαίσιο. Η ανάπτυξη και η εφαρμογή του θα συμβάλλουν στην αποσαφήνιση των στόχων, του περιεχομένου και των μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται στα Α.Ε.Ι. της χώρας. Θα αποσαφηνίσει, δηλαδή, τι γνωρίζει (γνώσεις), τι καταλαβαίνει (κατανόηση), και τι είναι ικανός να κάνει (ικανότητες και δεξιότητες) ο κάτοχος ενός τίτλου σπουδών με την ολοκλήρωση των σπουδών σε Α.Ε.Ι. της χώρας. Η ανάπτυξη του εθνικού πλαισίου προσόντων ανώτατης εκπαίδευσης, σε συνδυασμό με την πλήρη εφαρμογή του ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS) και την έκδοση του συμπληρώματος διπλώματος από τα Α.Ε.Ι. θα συμβάλλουν στη διεθνή διαφάνεια και ανάδειξη των σπουδών στην ελληνική ανώτατη εκπαίδευση, την κατανόηση και εμπιστοσύνη σε αυτά, καθώς και την αναγνώρισή του από τις αρχές και τους πολίτες άλλων κρατών.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι με το άρθρο 46 δεν μεταβάλλεται η ισχύουσα νομοθεσία για τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων Α.Ε.Ι., ούτε η πολιτική για την ακαδημαϊκή αναγνώριση των σπουδών. Το εθνικό πλαίσιο προσόντων δεν αποτελεί μέσο εναρμόνισής τους με εκείνα άλλων χωρών, αλλά μέσο ερμηνείας για την αποσαφήνιση της σχέσης μεταξύ προσόντων συστημάτων διαφορετικών χωρών.

Με το **άρθρο 47** προβλέπονται οι επώνυμες έδρες. Για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη προβλέπεται η δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας σε Α.Ε.Ι. των λεγόμενων «επώνυμων εδρών» διδασκαλίας και έρευνας. Πρόκειται για ιδιαίτερα σημαντική πρόβλεψη, ιδιαίτερα στην παρούσα κρίσιμη οικονομικά συγκυρία, καθ' ό μέτρο δίνεται η δυνατότητα, όπως συμβαίνει και σε χώρες του εξωτερικού σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο να δωρίσει ένα ποσό προκειμένου να ιδρυθεί μια έδρα που θα φέρει το όνομά του σε συγκεκριμένη γνωστική περιοχή. Η επίμαχη πρόβλεψη δε θίγει, βέβαια, την ακαδημαϊκή ελευθερία και την αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι. Και τούτο, διότι αφενός μεν το ίδρυμα είναι καθ' όλα ελεύθερο να απορρίψει τυχόν πρόταση που θα γίνει σχετικά (εισήγηση της κοσμητείας, πρόταση του πρύτανη και έγκριση του Συμβουλίου του ιδρύματος), αφετέρου δε ο δωρητής δεν έχει την παραμικρή ανάμιξη τόσο στην επιλογή του διδάσκοντος όσο και το περιεχόμενο του διδασκόμενου μαθήματος που παραμένουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα

του Α.Ε.Ι. Σύμφωνα με το νόμο, όλες οι ειδικότερες προϋποθέσεις για την ίδρυση και λειτουργία της επώνυμης έδρας θα ορισθούν με τον Οργανισμό του κάθε ιδρύματος.

Με το **άρθρο 48** ρυθμίζεται η λειτουργία σε κάθε Α.Ε.Ι. ενιαίας κεντρικής βιβλιοθήκης ως αυτοτελούς και αποκεντρωμένης μονάδας σε επίπεδο διεύθυνσης. Με τις παρ. 2 και 3 ρυθμίζεται επίσης η λειτουργία του Συνδέσμου των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Με την παρ. 1 του **άρθρου 49** καθορίζονται οι όροι απόκτησης και λήξης της φοιτητικής ιδιότητας η οποία αποκτάται με την εγγραφή σε Α.Ε.Ι. και λήγει με τη λήψη του πτυχίου ή του μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος ή με τη μη επανεγγραφή του φοιτητή για δύο συνεχόμενα εξάμηνα ή με τη μη εκπλήρωση των όρων που θέτει ο Οργανισμός κάθε ιδρύματος για τη διατήρησή της.

Με την παρ. 2 ορίζεται ότι οι έχοντες τη φοιτητική ιδιότητα είναι ελεύθεροι να εκφράζονται ατομικά ή συλλογικά μέσα από τους φοιτητικούς συλλόγους των σχολών ή επιμέρους οργανώσεις και ομίλους. Εκλογές για τα ως άνω όργανα μπορεί να πραγματοποιούνται και ηλεκτρονικά και για την ηλεκτρονική διεξαγωγή τους, οι φοιτητικοί σύλλογοι συνεπικουρούνται από την κοσμητεία της σχολής. Η διαδικασία της ηλεκτρονικής διεξαγωγής των εκλογών εισάγεται για πρώτη φορά στο παρόν νομοσχέδιο και δίνει τη δυνατότητα σε ακόμα περισσότερους φοιτητές να συμμετέχουν σε αυτή.

Ορίζεται επίσης ότι η εκλογή για τους εκπροσώπους των φοιτητών σε συλλογικά όργανα του ιδρύματος, όπου προβλέπεται, γίνεται από ενιαίο ψηφοδέλτιο με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από το σύνολο των αντίστοιχων ενεργών φοιτητών. Υποψήφιοι μπορούν να είναι φοιτητές, οι οποίοι βρίσκονται εντός της ελάχιστης διάρκειας φοίτησής τους και μετά το πρώτο έτος φοίτησης. Η ψηφοφορία μπορεί να διεξάγεται και ηλεκτρονικά. Οι προσκλήσεις στους φοιτητές για συμμετοχή στα συλλογικά όργανα στα οποία συμμετέχουν μπορούν να γίνονται και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Το **άρθρο 50** διευρύνει το δικαίωμα των φοιτητών να επηρεάζουν τις αποφάσεις και τη λειτουργία των ιδρυμάτων στα οποία φοιτούν και, για το

σκοπό αυτό, θεσμοθετεί σε κάθε ίδρυμα το συμβούλιο φοιτητικής μέριμνας. Το συμβούλιο φοιτητικής μέριμνας έχει ως σκοπό τη συζήτηση και τη διατύπωση προτάσεων για την αντιμετώπιση θεμάτων σχετικά με τη διαβίωση των φοιτητών και τη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών φοιτητικής μέριμνας του ιδρύματος, καθώς και τη σωστή εφαρμογή σχετικών αποφάσεων συλλογικών οργάνων. Το συμβούλιο φοιτητικής μέριμνας, αποτελείται κατά 60% από καθηγητές και κατά 40% από φοιτητές, συντάσσει εκθέσεις, ιδίως κατόπιν μελέτης σχετικών αναφορών και διατυπώνει προτάσεις βελτίωσης και φοιτητικής μέριμνας, τις οποίες υποβάλλει στον πρύτανη ή και στο Συμβούλιο του ιδρύματος.

Επιπλέον, με την παρ. 2 θεσμοθετούνται τα συμβούλια σπουδών ανά σχολή και τμήμα, αποτελούμενα κατά 60% από καθηγητές και κατά 40% από φοιτητές, με σκοπό τη συζήτηση και τη διατύπωση προτάσεων για την αντιμετώπιση προβλημάτων σχετικά με το ειδικότερο πρόγραμμα σπουδών, τις οποίες υποβάλλουν στην κοσμητεία. Ο ακριβής αριθμός των μελών τόσο των συμβουλίων φοιτητικής μέριμνας όσο και των συμβουλίων σπουδών, ο τρόπος ανάδειξής τους, οι συνεδριάσεις τους (τακτικές και έκτακτες) καθώς και οι ειδικότερες προϋποθέσεις και λεπτομέρειες λειτουργίας τους προβλέπονται στον Οργανισμό του ιδρύματος.

Με το **άρθρο 51** προβλέπεται γραφείο υποστήριξης διδασκαλίας. Για πρώτη φορά σε κάθε ίδρυμα προβλέπεται με τον οργανισμό του η σύσταση και λειτουργία γραφείου υποστήριξης διδασκαλίας, ιδιαίτερα για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία. Με τον οργανισμό καθορίζονται οι αρμοδιότητές του και μπορεί να συνιστώνται ιδιαίτερα γραφεία σε κάθε σχολή. Με αυτόν τον τρόπο υποστηρίζονται οι διδάσκοντες του ιδρύματος και αναβαθμίζεται και το επίπεδο της παρεχόμενης διδασκαλίας.

Με το **άρθρο 52** προβλέπονται οι λοιπές υπηρεσίες υποστήριξης. Με τον Οργανισμό του Ιδρύματος προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών, με σκοπό την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς αυτούς για την ομαλή ένταξή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενημέρωση για τη συνολική λειτουργία του ιδρύματος, την υποστήριξη φοιτητών με αναπηρία ή φοιτητών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες για την

επιτυχή περάτωση των σπουδών τους και καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους. Με τον Οργανισμό του ιδρύματος μπορεί να συνιστώνται ιδιαίτερα γραφεία ή ιδιαίτερες υπηρεσίες σε κάθε σχολή του. Για τη διευκόλυνση και των υποψηφίων φοιτητών η υπηρεσία υποστήριξης φοιτητών δύναται να λειτουργεί και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους για την παροχή πληροφοριών σε υποψήφιους φοιτητές.

Με το **άρθρο 53** ρυθμίζονται η φοιτητική μέριμνα και η υγειονομική περίθαλψη. Οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες, που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, εξακολουθούν να δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.).

Με υπουργική απόφαση που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται τα σχετικά με τη δωρεάν σίτιση των φοιτητών, με βάση την ατομική και οικογενειακή οικονομική τους κατάσταση. Κριτήρια κατανομής της πίστωσης για τη σίτιση και του προσδιορισμού των δικαιούχων δωρεάν σίτισης είναι ιδίως ο αριθμός των σιτιζόμενων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, η έδρα του ιδρύματος και οι ειδικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτό, η τυχόν λειτουργία φοιτητικής λέσχης στο ίδρυμα και κυρίως η οικονομική (ατομική και οικογενειακή) κατάσταση του φοιτητή και η εντοπιότητά του. Στους φοιτητές, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς, παρέχονται διευκολύνσεις για τις μετακινήσεις τους σε όλη τη διάρκεια του έτους και τα αναγκαία μέσα για την πολιτιστική τους καλλιέργεια και ψυχαγωγία. Τα ιδρύματα χορηγούν σε φοιτητές τους βραβεία και υποτροφίες, με κριτήριο την ατομική ή την οικογενειακή τους κατάσταση και την επίδοσή τους στις σπουδές. Οι ειδικότεροι όροι καθορίζονται από τον Οργανισμό του ιδρύματος.

Με το **άρθρο 54** προβλέπονται υποτροφίες και εκπαιδευτικά δάνεια. Για την επιβράβευση της προσπάθειας των φοιτητών που άριστευσαν, καθώς και την υποστήριξη φοιτητών που έχουν ανάγκη, δίνεται η δυνατότητα στα ιδρύματα να χορηγούν σε φοιτητές τους βραβεία και υποτροφίες, με κριτήριο την ατομική ή την οικογενειακή τους κατάσταση και την επίδοσή τους στις σπουδές. Οι ειδικότεροι όροι καθορίζονται από τον Οργανισμό του ιδρύματος.

Σε φοιτητές πρώτου και δεύτερου κύκλου σπουδών μπορούν να παρέχονται από τα ίδια τα ιδρύματα στα οποία φοιτούν, ανταποδοτικές υποτροφίες με υποχρέωση, εκ μέρους των φοιτητών, να προσφέρουν εργασία με μερική απασχόληση, μέχρι σαράντα ώρες μηνιαίως, σε υπηρεσίες του ιδρύματος, ενισχύοντας έτσι τον ίδιο το φοιτητή αλλά και ικανοποιώντας ανάγκες του ιδρύματος.

Για πρώτη φορά δίνεται στους φοιτητές πρώτου κύκλου σπουδών το δικαίωμα να λάβουν άτοκο εκπαιδευτικό δάνειο από πιστωτικά ιδρύματα της χώρας με εγγύηση του ελληνικού δημοσίου, προκειμένου να ενδυναμωθούν οικονομικά και να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους. Για το σκοπό αυτό το ελληνικό δημόσιο δύναται να συνάψει προγραμματικές συμβάσεις με τα πιστωτικά ιδρύματα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Η αποπληρωμή του δανείου από τους φοιτητές πραγματοποιείται τμηματικά και σε κάθε περίπτωση μετά την έναρξη απασχόλησής τους ή την απόκτηση ατομικού εισοδήματος. Για τη χορήγηση φοιτητικών δανείων σε μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές διατηρούνται οι ισχύουσες σήμερα διατάξεις.

Με το **άρθρο 55** προβλέπεται ο συνήγορος του φοιτητή. Στο παρελθόν έχουν υπάρξει πολλές περιπτώσεις διαμαρτυρίας φοιτητών για μη ορθή αντιμετώπιση ή άδικη μεταχείριση από το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό των ιδρυμάτων. Για το λόγο αυτό σε κάθε ίδρυμα με τον Οργανισμό του συνιστάται αυτοτελές γραφείο με την επωνυμία «Συνήγορος του φοιτητή», με σκοπό τη διαμεσολάβηση μεταξύ φοιτητών και καθηγητών ή διοικητικών υπηρεσιών του ιδρύματος, για την τήρηση της νομιμότητας στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας, την αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης και τη διαφύλαξη της εύρυθμης λειτουργίας του ιδρύματος.

Ο συνήγορος του φοιτητή, που προΐσταται του ομώνυμου αυτοτελούς γραφείου χωρίς αμοιβή, ορίζεται από το Συμβούλιο του ιδρύματος, ύστερα από γνώμη του συμβουλίου φοιτητικής μέριμνας, για θητεία ενός ακαδημαϊκού έτους, με δυνατότητα ανανέωσης, εφόσον ο ίδιος το επιθυμεί. Με την ίδια διαδικασία το Συμβούλιο δύναται οποτεδήποτε να τον παύσει από τα καθήκοντά του, για ανικανότητα ή πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο συνήγορος του φοιτητή διερευνά υποθέσεις, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αναφορά φοιτητή, και διαμεσολαβεί στα αρμόδια όργανα για την επίλυσή

τους. Μπορεί να ζητά από τις υπηρεσίες του ιδρύματος κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Ο συνήγορος του φοιτητή δύναται με πράξη του να θέτει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται προφανώς αόριστη, αβάσιμη ή ασήμαντη, ενώ σε περίπτωση που κρίνει ότι υπάρχουν υποψίες για την τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος διαβιβάζει την υπόθεση στο αρμόδιο πειθαρχικό όργανο. Οι αποφάσεις του συνηγόρου του φοιτητή καθώς και η έκθεση με τα ετήσια πεπραγμένα του δημοσιεύονται στο διαδικτυακό τόπο του ιδρύματος, με την επιφύλαξη των διατάξεων του νόμου περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Με το **άρθρο 56** καθορίζονται οι πόροι των Α.Ε.Ι. Στο πλαίσιο της συνταγματικής υποχρέωσης του κράτους να ενισχύει οικονομικά τα Α.Ε.Ι. το κράτος καλύπτει με επιχορήγηση τις αποδοχές του διδακτικού, διοικητικού και λοιπού προσωπικού τους, τα αναγκαία λειτουργικά έξοδα και τους πόρους από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων που αφορούν στην ανάπτυξη της υλικοτεχνικής υποδομής των ιδρυμάτων. Παράλληλα, τα Α.Ε.Ι. μπορεί να έχουν πόρους από δωρεές και από κονδύλια που προέρχονται από ερευνητικά προγράμματα. Επίσης, για να αξιοποιηθούν καλύτερα τα κληροδοτήματα και να αντιμετωπισθεί το χρόνιο αυτό πρόβλημα των Α.Ε.Ι., δίνεται εξουσιοδότηση στους αρμόδιους Υπουργούς να προτείνουν την έκδοση Π.Δ. που θα εξορθολογίζει το νομικό καθεστώς των κληροδοτημάτων των Α.Ε.Ι., σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 109 και 16 του Συντάγματος.

Το **άρθρο 57** αναγνωρίζει ρητά στα όργανα των Α.Ε.Ι. ευρύτατη διακριτική ευχέρεια επιλογής και διαμόρφωσης των κατά την κρίση τους πρόσφορων μέσων για την εξυπηρέτηση των σκοπών τους. Η αρχή αυτή απορρέει ευθέως από την κατοχυρωμένη στο άρθρο 16 του Συντάγματος πλήρη αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι. και η κατηγορηματική της αναφορά στο νόμο αποσκοπεί στη σαφέστερη οριοθέτηση του ελέγχου της νομιμότητας των αποφάσεων των οργάνων των Α.Ε.Ι. υπέρ της αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι., έτσι ώστε ο έλεγχος νομιμότητας όσον αφορά στη διαχείριση των πόρων των Α.Ε.Ι. να μην οδηγεί κατ' αποτέλεσμα σε συρρίκνωση της διακριτικής τους ευχέρειας (όπου αυτή υπάρχει) και υποκατάσταση των ουσιαστικών εκτιμήσεων των οργάνων των

Α.Ε.Ι. Κάτι τέτοιο, θα οδηγούσε σε ανασφάλεια δικαίου, θα εμπόδιζε την πρωτοβουλία και την ευελιξία των αποφασιστικών οργάνων των Α.Ε.Ι. κατά την άσκηση του έργου τους και θα καλλιεργούσε ευθυνοφοβία, γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και αδράνεια, σε αντίθεση με το πνεύμα του πλήρους αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι. που θεσπίζει το άρθρο 16 του Συντάγματος. Στην ίδια κατεύθυνση της νομοθετικής εναρμόνισης των άρθρων 16 και 98 του Συντάγματος κινείται και η πρόβλεψη ότι η θεώρηση των χρηματικών ενταλμάτων από τον αρμόδιο Πάρεδρο ή Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την εκκαθάριση των δαπανών των Α.Ε.Ι. περιορίζεται αυστηρά σε έλεγχο νομιμότητας των δαπανών και δεν περιλαμβάνει σε καμία περίπτωση και έλεγχο σκοπιμότητάς τους.

Με την παρ. 2 ορίζεται ότι διατάκτης των δαπανών του Α.Ε.Ι είναι ο πρύτανης, ενώ με την παρ. 3 επαναλαμβάνεται η δυνατότητα των ιδρυμάτων να μεταφέρουν πόρους τους μεταξύ διαφορετικών κωδικών του προϋπολογισμού τους, διευρύνοντας τα περιθώρια και την αποτελεσματικότητα των επιλογών της διαχείρισης τους.

Με το **άρθρο 58** προβλέπεται η δυνατότητα ίδρυσης νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου για τη διαχείριση της περιουσίας και των κονδυλίων έρευνας των Α.Ε.Ι. Για την αξιοποίηση και διαχείριση των πόρων των Α.Ε.Ι., πλην εκείνων που προέρχονται από τον τακτικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, προβλέπεται η δυνατότητα ίδρυσης με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου του ιδρύματος, νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, με μία μόνο μη μεταβιβάσιμη μετοχή που ανήκει στο οικείο Α.Ε.Ι. Το Ν.Π.Ι.Δ. λειτουργεί υπό την ευθύνη και τον έλεγχο του οικείου Α.Ε.Ι.

Η ύπαρξη και λειτουργία ενός Ν.Π.Ι.Δ., και μάλιστα με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, δεν είναι καινοφανής για τα ελληνικά Α.Ε.Ι. Ήδη, στα περισσότερα ιδρύματα λειτουργούσαν ανώνυμες εταιρείες για την αξιοποίηση της περιουσίας τους. Με το παρόν άρθρο μεταφέρονται στις ανώνυμες εταιρείες οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας. Οι τελευταίοι συστήθηκαν στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα με το Π.Δ. 432/1981 και διέπονται από την ΚΥΑ 679/1996, η οποία κυρώθηκε με το νόμο 3794/2009 και εξορθολογίστηκε με το νόμο 3848/2010. Αν και οι διατάξεις των ως άνω νομοθετημάτων

παρείχαν στους εν λόγω Ειδικούς Λογαριασμούς ευρεία διοικητική, διαχειριστική και δημοσιονομική αυτοτέλεια (βλ. το άρθρο 3 του Π.Δ. 432/1981), εντούτοις, η απουσία νομικής προσωπικότητας και η νομοθετική ασάφεια της σχετικής νομοθεσίας (βλ. μεταξύ άλλων την εισηγητική έκθεση του άρθρου 36 ν. 3848/2010), κατέστησαν αναγκαία τη μεταφορά τους στο ήδη «δοκιμασμένο» μοντέλο των εταιρειών αξιοποίησης της περιουσίας των Α.Ε.Ι. Με την αλλαγή αυτή, επιδιώκεται η ενίσχυση της ευελιξίας των ιδρυμάτων καθώς και η δυνατότητά τους για δημιουργία νέων πόρων και αποτελεσματικότερη διαχείρισή τους. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται, σε τελική ανάλυση, η αυτοδιοίκησή τους. Και τούτο, δίχως να θίγεται ο πυρήνας του άρθρου 16, που είναι η παροχή εκπαίδευσης και έρευνας από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Με την παρ. 2 ορίζεται η περιουσία του Ν.Π.Ι.Δ., με την παρ. 3 καθορίζονται οι σκοποί του, με τις παρ. 4 και 5 οι δραστηριότητές του, με τις παρ. 6 και 7 οι όροι της λειτουργίας του. Με το προεδρικό διάταγμα ιδρύσεως του Ν.Π.Ι.Δ. μπορεί να ρυθμισθούν σημαντικά ζητήματα που εμπíπτουν στην αποστολή των Α.Ε.Ι. και ιδίως στη διασύνδεσή τους με την κοινωνία, όπως είναι η χορήγηση από το Ν.Π.Ι.Δ. υποτροφιών και βραβείων, καθώς και αποδοχής δωρεών και κληροδοτημάτων· η δυνατότητα προσφοράς από το Ν.Π.Ι.Δ. εκπαιδευτικών, κοινωνικών και ερευνητικών υπηρεσιών και διοργάνωσης προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και διά βίου μάθησης· οι προϋποθέσεις και η διαδικασία με τις οποίες μπορούν να χορηγούνται πρόσθετες παροχές στους καθηγητές για την πραγμάτωση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και διοικητικών τους καθηκόντων. Με το εν λόγω Π.Δ. καθορίζονται περαιτέρω οι δραστηριότητες που εμπíπτουν στο σκοπό του, ιδίως ζητήματα που αφορούν τις φοιτητικές λέσχες και τη φοιτητική μέριμνα. Σημειώνεται ότι, προκειμένου να διασφαλισθεί η πλήρης αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι., καθώς και για τη στενότερη δυνατή σχέση μεταξύ Α.Ε.Ι. και Ν.Π.Ι.Δ., αρμόδιο όργανο για την έγκριση των ερευνητικών προγραμμάτων που θα διαχειρίζεται το Ν.Π.Ι.Δ. είναι η Σύγκλητος του Α.Ε.Ι. Προς την αυτή κατεύθυνση της αναβάθμισης των Α.Ε.Ι. και του εκσυγχρονισμού τους, ώστε να ανταποκρίνονται στις συνθήκες που επικρατούν στον τομέα ιδίως της έρευνας και της τεχνολογίας, παρέχεται η

εξουσιοδότηση ρύθμισης με το Π.Δ. σημαντικών θεμάτων όπως η εκπόνηση μελετών και η εκτέλεση ή η διαχείριση ερευνητικών και τεχνολογικών ή αναπτυξιακών προγραμμάτων και έργων· η συνεργασία με φορείς της ημεδαπής ή αλλοδαπής για την προώθηση της οικονομικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας και της διασύνδεσής της με την παραγωγική διαδικασία· η συνεργασία με τους διεθνείς οργανισμούς, την Ευρωπαϊκή Ένωση, το δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους οργανισμούς τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης, τους συνεταιρισμούς, και άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς· η μέριμνα για την προώθηση της διασύνδεσης της έρευνας με την παραγωγική διαδικασία σε συνεργασία με τα Α.Ε.Ι. της χώρας καθώς και με άλλα ερευνητικά και τεχνολογικά ιδρύματα και φορείς του εσωτερικού ή του εξωτερικού· η παροχή ειδικής επιμόρφωσης, θερινών μαθημάτων και προγραμμάτων διά βίου μάθησης για λογαριασμό και με χρηματοδότηση των ενδιαφερόμενων ατόμων και φορέων του ιδιωτικού ή/και του δημόσιου τομέα· η παραγωγή και διάθεση προϊόντων και η παροχή υπηρεσιών έναντι τιμήματος σχετικά με τους ερευνητικούς στόχους του ιδρύματος, αυτοτελώς ή μετά από σύσταση θυγατρικών εταιρειών ή σε συνεργασία με άλλους φορείς ή με τη συμμετοχή του σε οποιοδήποτε παραγωγικό φορέα ή επιχείρηση, στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό κ.λπ.

Με την παρ. 8 καθορίζεται ο τρόπος διοίκησης του Ν.Π.Ι.Δ. από επταμελές διοικητικό συμβούλιο. Πρόεδρος του Δ.Σ. ορίζεται με απόφαση του Συμβουλίου του ιδρύματος, ύστερα από εισήγηση του πρύτανη, ένας εκ των αναπληρωτών του πρύτανη. Ο διευθύνων σύμβουλος είναι πτυχιούχος Α.Ε.Ι. με εξειδίκευση και εμπειρία στην οικονομική διαχείριση φορέων του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα. Τα μέλη του Δ.Σ. του Ν.Π.Ι.Δ., τρία εκ των οποίων είναι υποχρεωτικά καθηγητές πρώτης βαθμίδας του ιδρύματος πλήρους και αποκλειστικής ή πλήρους απασχόλησης, εκλέγονται από το Συμβούλιο του ιδρύματος, ύστερα από ανοικτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, που δημοσιοποιεί το Συμβούλιο του ιδρύματος και εισήγηση επιτροπής αξιολόγησης. Η θητεία των μελών του Δ.Σ. είναι τριετής και παρατείνεται μετά από τη λήξη της αυτοδικαίως, μέχρι τη συγκρότηση νέου Δ.Σ., όχι όμως πέρα από εξάμηνο. Το Συμβούλιο του ιδρύματος μπορεί να παύσει μέλος του Δ.Σ. για σοβαρό λόγο. Σε περίπτωση παύσης, παραίτησης ή για οποιοδήποτε λόγο έλλειψης μέλους ή απώλειας της ιδιότητας βάσει της οποίας ορίστηκε,

κατά τη διάρκεια της θητείας του, αντικαθίσταται από νέο μέλος που ορίζεται για το υπόλοιπο της θητείας του προκατόχου του. Με απόφαση του Συμβουλίου του ιδρύματος, η θητεία των μελών του Δ.Σ. μπορεί να ανανεώνεται μια φορά.

Με το **άρθρο 59** ορίζονται οι πόροι του Ν.Π.Ι.Δ.: έτσι, πέραν των δωρεών, κληρονομιών, κληροδοσιών, χρηματοδοτήσεων από ερευνητικά προγράμματα κ.λπ. ορίζεται, επίσης, ότι, μεταξύ άλλων, θα είναι ποσοστό επί των εισπράξεων από την εν γένει αξιοποίηση και διαχείριση της περιουσίας του Α.Ε.Ι., έσοδα από παροχές υπηρεσιών προς τρίτους, έσοδα από κρατήσεις που επιβάλλονται σε εκτελούμενα έργα, αλλά και ποσοστό 8% επί της ετήσιας ακαθάριστης αμοιβής των καθηγητών που πηγάζει από την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος ή κάθε είδους έργου.

Με το **άρθρο 60** προβλέπεται γραφείο καινοτομίας και διασύνδεσης. Η δημιουργία Γραφείου Καινοτομίας και Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας στα Α.Ε.Ι. αποβλέπει στην καλύτερη οργάνωση των Α.Ε.Ι. για την προαγωγή των ανωτέρω σκοπών τους.

Με το **άρθρο 61** προβλέπεται πρόγραμμα εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση. Σημαντική παράμετρο της ανάπτυξης των Α.Ε.Ι. στη χώρα μας αποτελεί το πρόγραμμα εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση. Αυτό καταρτίζεται ανά τετραετία από τον Υπουργό Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων ύστερα από δημόσια διαβούλευση και περιλαμβάνει ιδίως μεσοπρόθεσμους στόχους, κατευθύνσεις, επενδύσεις, προγράμματα ή επιμέρους δράσεις της εθνικής πολιτικής για την ανώτατη εκπαίδευση, δύναται δε να εξειδικεύεται σε ετήσια βάση και αναφέρεται σε όλες τις δράσεις εφαρμογής της εθνικής πολιτικής για την ανώτατη εκπαίδευση. Για την κατάρτισή του λαμβάνονται υπόψη οι δράσεις που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της εθνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής για την ανώτατη εκπαίδευση και την έρευνα. Το πρόγραμμα εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση υλοποιείται μέσω των Α.Ε.Ι., τα οποία εφαρμόζουν τις σχετικές δράσεις, στο πλαίσιο των συμφωνιών προγραμματικού σχεδιασμού.

Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται ο επιτελικός ρόλος του κράτους, που αποτελεί προϋπόθεση για τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης, συνεκτικής και τεκμηριωμένης πολιτικής για την ανάπτυξη της ανώτατης εκπαίδευσης και την ικανότητα προσαρμογής της στις ραγδαία μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Με το **άρθρο 62** προβλέπονται συμφωνίες προγραμματικού σχεδιασμού. Οι συμφωνίες προγραμματικού σχεδιασμού προβλέφθηκαν –σε παραπλήσια εκδοχή– για πρώτη φορά με το ν. 3549/2007. Με τον παρόντα νόμο ενισχύονται και μετατρέπονται σε θεσμικό εργαλείο ανάπτυξης της πολυτυπίας και ιδιαίτερης ταυτότητας κάθε Α.Ε.Ι. Τα ιδρύματα αποφασίζουν και προγραμματίζουν τη στρατηγική ανάπτυξής τους και χρηματοδοτούνται από την πολιτεία στη βάση αμοιβαία δεσμευτικών προγραμματικών συμφωνιών. Έτσι, οι συμφωνίες αυτές αναβαθμίζονται και καθίστανται βασικός μοχλός του νέου πλαισίου λειτουργίας των Α.Ε.Ι., προκειμένου να επιτευχθεί η οργανωμένη ανάπτυξη των Α.Ε.Ι. στο πλαίσιο του προγράμματος εθνικής στρατηγικής για την εκπαίδευση και, παράλληλα, να δοθεί η δυνατότητα στα Α.Ε.Ι. να διαμορφώσουν το καθένα την ιδιαίτερη ακαδημαϊκή του ταυτότητα, προς την κατεύθυνση της διάκρισης και της αριστείας σε όλα τα πεδία της ακαδημαϊκής αποστολής.

Συγκεκριμένα, κάθε Α.Ε.Ι. συντάσσει τετραετές ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό πρόγραμμα που αυτό καθορίζει τους στόχους του, την ιδιαίτερη εκπαιδευτική και ερευνητική του φυσιογνωμία, στρατηγική, δομή και λειτουργία στο πλαίσιο της αποστολής των ιδρυμάτων και κινείται εντός των προβλεπόμενων ορίων του κρατικού προϋπολογισμού και του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων για την ανώτατη εκπαίδευση. Οι κατευθύνσεις του προγράμματος επί των οποίων βασίζονται οι συμφωνίες προγραμματικού σχεδιασμού καθορίζονται από το Συμβούλιο του ιδρύματος, ύστερα από γνώμη των κοσμητειών. Εν συνεχεία, οι συμφωνίες προγραμματικού σχεδιασμού καταρτίζονται από τον πρύτανη και εγκρίνονται από το Συμβούλιο του ιδρύματος, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Οργανισμό του.

Ο πρύτανης εισηγείται τη συμφωνία προγραμματικού σχεδιασμού στην Α.ΔΙ.Π. και ύστερα από τη διαπραγμάτευσή της, η Α.ΔΙ.Π. εισηγείται το τελικό σχέδιο συμφωνίας στον Υπουργό Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Ο νόμος ορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο που έχουν οι συμφωνίες προγραμματικού σχεδιασμού κάθε ιδρύματος (ιεράρχηση και καθορισμό προτεραιοτήτων, προσδιορισμός, προγραμματισμός και μέτρα για την ανάπτυξη και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων· ανάπτυξη της υποδομής και του εξοπλισμού· καθορισμός των κατ' έτος εισακτέων σε κάθε σχολή του ιδρύματος). Ειδικότερα, ως προς το οικονομικό σκέλος, οι συμφωνίες προγραμματικού σχεδιασμού κάθε ιδρύματος εξειδικεύονται στις λειτουργικές δαπάνες, στις επενδύσεις και σε όλο το προσωπικό κάθε κατηγορίας.

Ο προγραμματισμός για τα ανωτέρω θέματα εκτελείται κάθε φορά σε ετήσια βάση, ύστερα από έγκριση του απολογισμού του προηγούμενου έτους. Ο απολογισμός κάθε έτους καταρτίζεται και εγκρίνεται σύμφωνα με τον Οργανισμό του οικείου ιδρύματος, δημοσιεύεται στο διαδικτυακό τόπο του ιδρύματος και υποβάλλεται στο Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων το αργότερο μέχρι το τέλος Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

Με το **άρθρο 63** προβλέπεται η κατανομή της δημόσιας χρηματοδότησης στα Α.Ε.Ι. Οι κανόνες χρηματοδότησης και ο έλεγχος επίτευξης των συμφωνημένων στόχων και αποτελεσμάτων καθίσταται καθοριστικό στοιχείο για την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων της εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και έρευνα, την ποιότητα και αριστεία των Α.Ε.Ι.

Η κατανομή των πιστώσεων και η χρηματοδότηση των Α.Ε.Ι. από τον κρατικό προϋπολογισμό παύει να συναρτάται με αδιαφανείς διαδικασίες και αυθαίρετες αποφάσεις που ευνοούν την ανάπτυξη σχέσεων εξάρτησης και πελατειακού χαρακτήρα. Αντίθετα, εντάσσεται πλέον στο πλαίσιο επίτευξης των στόχων του προγράμματος εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και των συμφωνιών προγραμματικού σχεδιασμού πολιτείας και ιδρυμάτων και γίνεται βάσει αντικειμενικών, διαφανών και εκ των προτέρων γνωστών κριτηρίων και δεικτών.

Στους δείκτες αυτούς περιλαμβάνονται ιδίως ο τομέας της ανώτατης εκπαίδευσης στον οποίο ανήκει το ίδρυμα, το κόστος σπουδών ανά φοιτητή, η διάρκεια των προγραμμάτων σπουδών, ο αριθμός των φοιτητών που εγγράφονται ετησίως στο ίδρυμα, το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών, το μέγεθος, η γεωγραφική διασπορά του ιδρύματος.

Στο νέο πλαίσιο αυτοδιοικούμενης λειτουργίας των ιδρυμάτων, ένα μέρος της δημόσιας χρηματοδότησής τους κατανέμεται σε αυτά, με βάση δείκτες ποιότητας και επιτευγμάτων. Οι δείκτες αυτοί μεταβάλλονται περιοδικά, ώστε να επιτυγχάνονται οι επίσης μεταβαλλόμενοι στόχοι και προτεραιότητες της εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση. Με τον τρόπο αυτό, οι Διοικήσεις των ιδρυμάτων αποκτούν συγκεκριμένα κίνητρα και επιβραβεύονται για τα επιτεύγματά τους με συγκεκριμένο τρόπο. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αυτοδιοίκηση των ιδρυμάτων, η ακαδημαϊκή τους ελευθερία, η πρωτοκαθεδρία τους στη διαχείριση της γνώσης και η δυνατότητά τους να διαμορφώνουν την ιδιαίτερη ταυτότητά τους, τα ιδρύματα δύνανται να επιλέγουν τους δείκτες ή τις ομάδες δεικτών με τους οποίους αξιολογούνται. Συνεπώς, δίχως να θίγεται η υποχρέωση του κράτους να παρέχει βασική και ίση χρηματοδότηση για όλα τα ιδρύματα, κατοχυρώνεται παράλληλα η αποτελεσματικότητα των ιδρυμάτων και η δυνατότητά τους να διαφοροποιούνται στον ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης.

Με τα **άρθρα 64-66** ρυθμίζεται η αποστολή και οι αρμοδιότητες της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Τα Α.Ε.Ι. της χώρας για να είναι διεθνώς ανταγωνιστικά είναι απαραίτητο να έχουν εμπνεύσει ένα πολιτισμό ποιότητας στην καθημερινή τους λειτουργία. Για το λόγο αυτό, άλλωστε θεσμοθετήθηκαν με το ν. 3374/2005 οι διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης των ιδρυμάτων και ιδρύθηκε η Ανεξάρτητη Αρχή για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.).

Η ανάπτυξη των απαραίτητων διαδικασιών, κριτηρίων και δεικτών από την Α.ΔΙ.Π. και η μέχρι τώρα εφαρμογή τους αποτελούν πολύτιμη εμπειρία και γνώση που επιτρέπει την αναθεώρησή τους με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους. Συγκεκριμένα, οι διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας έχουν μέχρι σήμερα αναπτυχθεί και εφαρμοστεί στα περισσότερα από τα τμήματα των Α.Ε.Ι. της χώρας. Οι επιτροπές εξωτερικής αξιολόγησης διατυπώνουν κριτικές παρατηρήσεις για το σύνολο του έργου κάθε ακαδημαϊκής μονάδας που περιλαμβάνει το εκπαιδευτικό, διδακτικό, ερευνητικό, αναπτυξιακό έργο της, καθώς και το έργο των διοικητικών και

υποστηρικτικών υπηρεσιών της μονάδας. Οι αξιολογήσεις αυτές έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Με τον παρόντα νόμο οι διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας γίνονται πιο ουσιαστικές, καλύτερα στοχευμένες και πιο αποτελεσματικές. Από συμβουλευτικές για τα ιδρύματα και της διοικήσεις τους, οι διαδικασίες αξιολόγησης, καταρχάς μετατρέπονται σε διαδικασίες πιστοποίησης. Η πιστοποίηση είναι διαδικασία εξωτερικής αξιολόγησης, με βάση προκαθορισμένα -διεθνώς αποδεκτά και εκ των προτέρων δημοσιοποιημένα- ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια και δείκτες ποιότητας.

Με το **άρθρο 64** η Ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση μετονομάζεται σε Ανεξάρτητη αρχή για τη διασφάλιση και πιστοποίηση της ανώτατης εκπαίδευσης.

Με το **άρθρο 65** διευρύνεται η αποστολή της Αρχής.

Με το **άρθρο 66** της ανατίθενται οι αρμοδιότητες πιστοποίησης της ποιότητας των ιδρυμάτων. Επιπλέον, οι διαδικασίες αξιολόγησης εξειδικεύονται και στοχεύουν στην αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών όλων των μορφών και επιπέδων και δεύτερον των εσωτερικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας των Α.Ε.Ι., όπως προβλέπονται στο άρθρο 14 του παρόντος (ΜΟ.ΔΙ.Π).

Με τα **άρθρα 67 και 68** περιγράφονται οι διαδικασίες συγκρότησης των επιτροπών εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης και τις διαδικασίες που ολοκληρώνονται με την έκθεση πιστοποίησης που συντάσσουν. Οι εκθέσεις πιστοποίησης αποτελούν τη βάση για τις αποφάσεις πιστοποίησης που λαμβάνονται από το Συμβούλιο της ανεξάρτητης Αρχής. Οι αποφάσεις πιστοποίησης μπορούν να είναι, σύμφωνα με όσα ειδικότερα προβλέπονται, θετικές, θετικές υπό όρους ή αρνητικές.

Το **άρθρο 69** ορίζει τα γενικά κριτήρια για την πιστοποίηση των προγραμμάτων σπουδών, καθώς και τα κριτήρια για την πιστοποίηση των εσωτερικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας των Α.Ε.Ι.

Με το **άρθρο 70** προβλέπεται ο ρόλος της Α.ΔΙ.Π. στη διαμόρφωση της εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και της χρηματοδότησης

των Α.Ε.Ι. Στο πλαίσιο της αποστολής της για τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, η Α.ΔΙ.Π. αναλαμβάνει ειδικό ρόλο στη διαμόρφωση και υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και της χρηματοδότησης των Α.Ε.Ι. Συγκεκριμένα, η Α.ΔΙ.Π. γνωμοδοτεί για τη διαμόρφωση του προγράμματος εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και υποστηρίζει την υλοποίησή του, αναλαμβάνοντας τη διαπραγμάτευση των συμφωνιών προγραμματισμού με τα επιμέρους ιδρύματα και καταρτίζει σχετική εισήγηση στον Υπουργό Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Με την αρμοδιότητά της αυτή, η Α.ΔΙ.Π. εγγυάται τη διαφάνεια των κριτηρίων και διαδικασιών χρηματοδότησης των Α.Ε.Ι., χωρίς τη μεσολάβηση πολιτικών παρεμβάσεων και πελατειακού τύπου πρακτικών. Αποσκοπεί στην οικοδόμηση μιας νέας σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ της πολιτείας και των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας.

Με το **άρθρο 71** προβλέπεται το Συμβούλιο της Αρχής. Προκειμένου να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις νέες και διευρυμένες αρμοδιότητές της, ανασυγκροτείται το Συμβούλιο της Α.ΔΙ.Π. και τροποποιούνται οι διαδικασίες για την ανάδειξή του, έτσι ώστε να απολαμβάνει της εμπιστοσύνης και της πολιτείας και των ιδρυμάτων.

Με το **άρθρο 72** ρυθμίζονται οι αρμοδιότητες του Προέδρου και του Συμβουλίου της Αρχής.

Με το **άρθρο 73** προβλέπεται η επιστημονική και διοικητική υπηρεσία της Αρχής. Για την εκπλήρωση της σύνθετης πλέον αποστολής της, η Α.ΔΙ.Π. υποστηρίζεται από επιστημονική και διοικητική υπηρεσία. Το άρθρο 74 αναφέρεται στα όργανα της Α.ΔΙ.Π. και την εσωτερική της διάρθρωση σε υπηρεσιακές μονάδες.

Με το **άρθρο 74** ρυθμίζεται η αξιολόγηση και χρηματοδότηση της Αρχής. Η Α.ΔΙ.Π. και οι διαδικασίες διασφάλισης που αναπτύσσει πρέπει να είναι αναγνωρισμένες στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης. Για το λόγο αυτό, η Α.ΔΙ.Π. ως εθνική αρχή αξιολόγησης και πιστοποίησης,

δύναται να αξιολογείται και να πιστοποιείται από διεθνείς φορείς πιστοποίησης.

Για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων οι πιστώσεις για τη λειτουργία της Αρχής, η οποία παράλληλα συνάπτει συμφωνίες προγραμματικού σχεδιασμού με το εν λόγω Υπουργείο.

Το **άρθρο 75** θεσμοθετεί τη δυνατότητα ανάδειξης και επιβράβευσης καλών πρακτικών, καινοτομίας και ποιότητας με σκοπό τη διάχυσή τους στα Α.Ε.Ι. και ορίζει τις οικείες διαδικασίες, οι οποίες, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή της Α.ΔΙ.Π. σε αυτές, αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν την αντικειμενικότητα και την εμπιστοσύνη όλων σε αυτές.

Τα **άρθρα 76-80** ρυθμίζουν τα ζητήματα της μετάβασης από το ισχύον στο νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των Α.Ε.Ι.

Το **άρθρο 76** ρυθμίζει τη μετάβαση στα νέα όργανα διοίκησης των ιδρυμάτων και την κατάργηση των υφιστάμενων οργάνων όταν συγκροτηθούν όσα προβλέπονται με τον παρόντα νόμο. Ειδικότερα ρυθμίζει τη διαδικασία ανάδειξης των εσωτερικών και των εξωτερικών μελών του Συμβουλίου, τη διαδικασία της αναδιάρθρωσης των σχολών κάθε ιδρύματος, καθώς και την εκλογή του πρύτανη κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου.

Το **άρθρο 77** ρυθμίζει τα ζητήματα μετάβασης του προσωπικού των ιδρυμάτων του πανεπιστημιακού τομέα και ιδίως τα ζητήματα εκλογών και αξιολογήσεων. Και τούτο, με γνώμονα αφενός μεν την αρχή της αξιοκρατίας, αφετέρου δε την αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης και την ανάγκη ομαλής μετάβασης στις πάγιες προβλέψεις του παρόντος νομοσχεδίου. Η παρ. 2 ορίζει ότι οι διαδικασίες εξέλιξης και επιλογής σε θέσεις Δ.Ε.Π. για τις οποίες έχει εκδοθεί προκήρυξη ή έχει υποβληθεί αίτηση, ως τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται με τις ισχύουσες διατάξεις. Μετά τη συγκρότηση των οργάνων του παρόντος νόμου ο κοσμήτορας αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες του τομέα ή του τμήματος του ισχύοντος νόμου. Η παρ. 3 ορίζει ότι για τις διαδικασίες εξέλιξης ή επιλογής

για τις οποίες εκδίδεται προκήρυξη ή υποβάλλεται αίτηση μετά την έκδοση του παρόντος νόμου, μέχρι την έκδοση του Οργανισμού σε κάθε ίδρυμα, ισχύουν οι διατάξεις του παρόντος νόμου με εξαίρεση τις διατάξεις που αφορούν στα προσόντα για κάθε θέση για τα οποία εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις. Επειδή μέχρι την έκδοση του Οργανισμού σε κάθε ίδρυμα δεν θα υπάρχουν τα μητρώα των εξωτερικών κριτών σε κάθε σχολή και ίδρυμα, τα εξωτερικά μέλη των επιτροπών επιλογής ή εξέλιξης επιλέγονται από το Μητρώο Ανεξάρτητων Εμπειρογνομητών που τηρεί η Α.ΔΙ.Π. Η παρ. 4 ορίζει τις διαδικασίες μετάβασης στο νέο πλαίσιο λειτουργίας για τους μόνιμους επικούρους και τους επίκουρους με θητεία καθηγητές. Η παρ. 5 ρυθμίζει τη μετάβαση στο νέο πλαίσιο των Λεκτόρων, μόνιμων και με θητεία ή υπό διορισμό.

Το **άρθρο 78** ρυθμίζει τα ζητήματα της μετάβασης στο νέο πλαίσιο των μελών Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. με ανάλογο τρόπο με εκείνο των μελών Δ.Ε.Π. των πανεπιστημίων. Η παρ. 5 ρυθμίζει τα ζητήματα της μετάβασης στο νέο πλαίσιο της κατηγορίας των Καθηγητών Εφαρμογών η οποία καταργείται.

Το **άρθρο 79** ρυθμίζει τη μετάβαση στο νέο πλαίσιο των λοιπών κατηγοριών του προσωπικού.

Το **άρθρο 80** ρυθμίζει ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη μετάβαση από το ισχύον στο νέο πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Α.Ε.Ι. Η παρ. 1 ρυθμίζει τον τρόπο εφαρμογής της παρ. 6 του άρθρου 7 μέχρι την ανάδειξη των νέων οργάνων των Α.Ε.Ι. Η παρ. 2 ορίζει τη διαδικασία της πρώτης συγκρότησης των Συμβουλίων των Α.Ε.Ι. ώστε να διασφαλίσει τη συνέχεια στη μετέπειτα λειτουργία και ανανέωση της σύνθεσης τους. Οι παρ. 3 και 4 εξαιρούν από τις διατάξεις του παρόντος νόμου τα Α.Ε.Ι που διοικούνται από προσωρινές Διοικούσες Επιτροπές, καθώς και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος. Η παρ. 5 ρυθμίζει τα ζητήματα των πειθαρχικών συμβουλίων την περίοδο της μετάβασης στο νέο πλαίσιο λειτουργίας. Η παρ. 6 παρατείνει το καθεστώς του άρθρου 5 του Π.Δ. 407/1980 μέχρι την έκδοση των Οργανισμών των Α.Ε.Ι. Η παρ. 7 ορίζει ως

χρόνο εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 19 και 22 το επόμενο ακαδημαϊκό έτος για να διασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία των ιδρυμάτων. Για ίδιους λόγους η παρ. 8 ρυθμίζει την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου για τις επιστημονικές άδειες των καθηγητών. Η παρ. 9 ρυθμίζει τα ζητήματα της ανώτατης διάρκειας φοίτησης των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών. Παρέχεται επίσης στους φοιτητές το δικαίωμα διακοπής των σπουδών τους, ύστερα από σχετική αίτησή τους. Η παρ. 10 ρυθμίζει τα ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία μετάβασης στις νέες διατάξεις για τα συγγράμματα. Η παρ. 11 ρυθμίζει τη συνέχεια των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και εκπόνησης διδακτορικών διατριβών, μέχρι την έκδοση των Οργανισμών σε κάθε Α.Ε.Ι. Η παρ. 12 ρυθμίζει τη μετάβαση στο νέο πλαίσιο λειτουργίας της Α.ΔΙ.Π., την ανάδειξη του νέου Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου της, και τη συνέχιση των διαδικασιών αξιολόγησης μετά τη σημαντική διεύρυνση των αρμοδιοτήτων και του ρόλου Αρχής, καθώς και την εισαγωγή διαδικασιών πιστοποίησης της ποιότητας των Α.Ε.Ι. Η παρ. 13 ορίζει ότι τα χρονικά διαστήματα θητείας σε όργανα διοίκησης των Α.Ε.Ι ή της Α.ΔΙ.Π. κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δεν λαμβάνονται υπόψη για την ανάληψη καθηκόντων στα όργανα των Α.Ε.Ι. ή της Α.ΔΙ.Π. που προβλέπονται στον παρόντα νόμο. Η παρ. 14 ρυθμίζει την απορρόφηση των Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων και των Κέντρων Τεχνολογικής Έρευνας από το Ν.Π.Ι.Δ. κάθε Α.Ε.Ι. Η παρ. 15 και ρυθμίζει την απορρόφηση από το Ν.Π.Ι.Δ. κάθε Α.Ε.Ι. των ειδικών νομικών προσώπων για την αξιοποίηση και διαχείριση της περιουσίας τους. Η παρ. 17 ρυθμίζει την απορρόφηση από το Ν.Π.Ι.Δ. κάθε Α.Ε.Ι. των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας. Τέλος η παρ. 18 ορίζει την κατάργηση των Ινστιτούτων Διά Βίου Μάθησης των Α.Ε.Ι μετά την ίδρυση σε αυτά της σχολής διά βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Το **άρθρο 81** απαριθμεί τις διατάξεις που καταργούνται με τον παρόντα νόμο.

Το **άρθρο 82** ορίζει ως χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου το χρόνο έκδοσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις του.